

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA -TV SANAT DALI

AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM

Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:

Neşe SARISOY KARATAY

İstanbul, 2015

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA -TV SANAT DALI

AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM

Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:

Neşe SARISOY KARATAY

Öğrenci No:

130770017

Danışman:

Doç. Celal Oktay YALIN

İstanbul, 2015

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 26.10.2015

Aday: Neşe Sarısoy Karatay



T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

26/10/2015

Enstitümüz *Sinema-TV* Anasanat Dalı *Sinema-TV* Programı yüksek lisans öğrencilerinden 130770017 numaralı Neşe SARISOY KARATAY'ın "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*Ayancık Gelgitleri ve Babam*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 15.09.2015 tarih ve 2015/37 sayılı toplantısında seçilen ve Ayazağa Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (60) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oy çokluğu/oybirliği~~ ile ~~Kabul/Red veya Düzeltme~~ kararı verilmiştir.

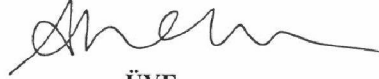
İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.


DANIŞMAN

DOÇ. CELAL OKTAY YALIN
(BEYKENT ÜNİVERSİTESİ)


ÜYE

PROF. DR. OĞUZ MAKAL
(BEYKENT ÜNİVERSİTESİ)



ÜYE
YRD. DOÇ. DR. ASLI GÜNGÖR
(AREL ÜNİVERSİTESİ)

Adı ve Soyadı :Neşe SARISOY KARATAY
Danışmanı : Doç. Celal Oktay YALIN
Türü ve Tarihi :Yüksek Lisans / 2015
Alanı : Sinema ve Televizyon
Anahtar Kelimeler : Ayancık, Göç, Hulusi Sarısoy, Yabancılaşma, Mekân ve Zaman, Geçmiş ve Gelecek, Kereste Fabrikası, Köy, Ahşap Ev.

ÖZET

AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM

Öz yaşamsal bir belgesel olarak ve yalın bir gerçeklikle hazırlanan bu filmde, yaşadığı şehre gittikçe yabancılaşan bir yaşlının kendi geçmişine yaptığı içsel yolculuk anlatılmaktadır. Bu yolculuk sırasında doğduğu ve büyüdüğü ilçeye dönen Hulusi Sarısoy, Ayancık'taki sosyal ve ekonomik değişimler sonucu tanıdık mekânların bozulduğuna, insanların zamanın yıpratıcılığı ile uzaklaştığına tanık olur.

Bu belgesel film çalışmasında; bireysel gibi duran her kişinin kendisine özgü hayatının, aslında bir ortak mekâna ve kolektif bir zamana ne kadar bağlı olduğu gözlenecektir. Filmin finaline doğru ise Hulusi Sarısoy'un filmin başından beri bulmaya çalıştığı geçmiş zamanı arayışını, "Hepsi anımızda, hatıramızda duruyor" sözleri ile bitirdiğini anlıyoruz.

Name and Surname : Neşe SARISOY KARATAY
Supervisor : Doç. Celal Oktay YALIN
Degree and Date : Master / 2015
Major : Cinema and Television
Key Words : Ayancik, Hulusi Sarisoy, Time, Past and Future, Wooden House, Sawmill

ABSTRACT

EBBS AND FLOWS OF AYANCIK AND MY FATHER

This documentary film is based on autobiographical, plain reality of an old man, who becomes a foreigner in his own home city, where he travels and analyses his own past, own life. During this journey Hulusi Sarisoy, goes back to the town where he was born and grown up, witnesses that Ayancik's decaying familiar places are the result of socio-economic changes and also realises that people become distant due to impairing times.

In this documentary making; it will be observed the correlation among each individuals specific to each of their own, that related to the common places and the collective time. Towards to the finishing line, we understand that from the beginning of the film Hulusi Sarisoy's endeavour to find the bygone time is hidden what he says " they are all among us, in our memories."

KAPSAM VE İÇERİK, ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Kapsam ve İçerik

• ‘Ayancık Gelgitleri ve Babam’ adlı belgesel çalışmada, Hulusi Sarısoy’un hayatından kesitler sunarak, İstanbul ve Ayancık çarşısı, doğduğu ev, ilkokul, kereste fabrikası gibi mekânlarda çekimler yapılacak, zaman içinde sosyal ve kültürel yapının nasıl değiştiğine ve yaşlılar için yeni zamanı yakalamanın ne kadar zor olduğuna vurgu yapılacaktır.

• Filmde Hulusi Sarısoy’un yaşam öyküsüne koşut olarak Ayancık’ın geçmişi ve bugünün ekonomik yapısına değinilerek, devletleştirmenin ve özelleştirmenin nedenleri ve sonuçlarının ilçenin toplumsal yapısını nasıl değiştirdiği gözlemlenecektir.

• Belgesel tanımı ve türleri üzerinde durularak “Ayancık Gelgitleri ve Babam” filminin hangi belgesel türüne girdiği sonucuna varılacaktır. Ayrıca belgesel filmin tüm sahnelerinin çözümlenmesi yapılarak, filmin biçim açısından hangi temeller üzerine oturduğu, belgeseli taşıyan ana kolonlar, çekim, kamera ve kurgu konuları incelenecektir.

Çalışma Yöntemi

• Belgesel filmin ne olduğu ile ilgili araştırma ve literatür taraması yapılmıştır..

• Ayancık İlçesinin tarihçesi ve bugünü araştırılıp incelenmiştir.

• Bu konularda daha önce yapılmış filmler seyredilerek ve notlar alınmıştır.

• Bilgi toplama ve araştırmaların dışında, sözlü tarih çalışması yapılmıştır

SAVUNULAN DÜŞÜNCE/ TEZ

Bu belgesel film çalışmasında; yaşlı bir şehirlinin yaşam kesitleri örneğinden yola çıkılarak doğduğu, büyüdüğü ve terk ettiği köyün ya da kasabanın “anılarında bıraktığı gibi kalmadığı” tezi; belki dönersem daha mutlu olurum diye hayallerle yaşayan Hulusi Sarısoy’un filmde yaşadığı hayal kırıklıklarıyla doğrulanmaktadır.

Ayrıca bu belgesel film çalışmasında; bireysel gibi gözükken her kişinin kendisine özgü hayat öyküsünün aslında bir ortak mekâna ve kolektif bir zamana ne kadar bağlı olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

“Ömre yıllar ekleyerek geçen ‘zaman’ insanı ‘herkese’ ve ‘her yere’ yabancılaştırmaktadır.” tezi de alt tema olarak sunulmaktadır.

Büyük şehirlerdeki yaşlılar hayatın hızını yakalayamamakta ve gittikçe yalnızlaşmaktadır. Yaşlı şehirlinin mutluluk çıkışı, bulamadığı geçmiş zamandır ama o zaman da yoktur artık. Bu filmde hayatta hep daha fazlası aranıldığında zaten sahip olunan “mutluluktan” gittikçe uzaklaşıldığının ve hatta kaybedildiğinin sonunda anlaşıldığı bir süreç vurgulanmaya çalışılmıştır. Aslında hayatın belli başlı tek bir bütün olduğu ve tasarlanmış hayatların birbirinin devamı olarak parçalanmaz bir zamanın içinde akmakta olduğu vurgulanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET

ABSTRACT

FOTOĞRAF LİSTESİ.....x

1. GİRİŞ..... 1

2. BELGESEL SİNEMA KAVRAMI..... 2

2.1 Belgesel Sinemanın Tanımı 2

2.2 Belgesel Film Türleri..... 4

2.3 Sunum Biçimine Göre Belgesel Türlerinin Tanımı 7

2.4 "Ayancık Gelgitleri ve Babam" filminin Türü..... 8

3. İÇERİK AÇISINDAN“AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM” BELGESELİ..... 9

3.1 Filmin Konusu..... 9

3.2 Ayancık İlçesi Hakkında..... 11

3.3 Hulusi Sarısoy Kimdir? 12

3.4 Projenin Amacı..... 13

3.5 Projenin Önemi 14

4. BİÇİM AÇISINDAN“AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM” BELGESELİ..... 15

4.1 “Ayancık Gelgitleri Ve Babam” Filminin Yapısı 15

4.1.1 Proje Yöntemi 15

4.1.2 Belgeseli Taşıyan Ana Kolonlar 16

4.2 “Ayancık Gelgitleri Ve Babam” Filminin Yapım Aşamaları 27

4.2.1 Çekim Öncesi..... 27

4.2.2 Çekim 27

4.2.2.1 Kamera Kullanımı 27

4.2.3 Çekim Sonrası..... 28

4.2.3.1 Kurgu Ön Çalışma 28

4.2.3.2 Kurgu 28

5. “AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM” BELGESELİNİN ÇÖZÜMLEMESİ 29

5.1 Sahne Çözümlemeleri..... 29

1. Sahne: Kadıköy Çarşısı, Kalabalık İnsanlar: 29

2. Sahne: Ayancık Çarşısı:..... 33

3. Sahne: Ayancık Hali: 36

4. Sahne: Üsküdar Çarşısı:..... 39

5. Sahne: Ayancık Girmahal- Sarıoğlu Çeşmesi: 42

6. Sahne: Mezarlık 42

7. Sahne: Eski Ev 45

8. Sahne: Köylülerle Sohbet:.....	47
9. Sahne: Fırın Ve Yanan Ev:.....	49
10. Sahne: İlkokul.....	54
11. Sahne: Haydarpaşa Tren Garı, Şehir Hatları	60
12. Sahne: Ayancık İskelesi	61
13. Sahne: İstanbul Metrosu.....	63
14. Sahne: Lokomotif-	66
15. Sahne: Kereste Fabrikası	68
16. Sahne: Rüzgar Ve Misafirhane	73
17. Sahne-Final- Baştan Beri Çağırın Denizle Buluşma	79
6. SONUÇ	84
EKLER	85
EK 1. Filmin Teknik Özellikleri	85
EK 2. Filmin Künyesi.....	85
EK 3. Filmin Maliyeti	86
EK 4. Takvim.....	86
EK 5. Geçmiş Çalışmalarım ve Üslup Farkı.....	87
KAYNAKÇA	89

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Resim-1: Michael Moore'un "Roger and Me" filminden	4
Resim-2: Hulusi Sarısoy'un 7 yaşındaki ilkokul fotoğrafı.....	12
Resim-3: Hulusi Sarısoy İstanbul'da kalabalık sokakta yürürken.....	16
Resim-4: Hulusi Sarısoy ve Mankenlerin Donuk ifadesi.....	17
Resim-5: Deniz dalgası geçişi	17
Resim-6-7: Hulusi Sarısoy Ayancık'ta esnafla sohbet ederken.....	18
Resim-8: Hulusi Sarısoy ve şehir tabelası	19
Resim-9: Hulusi Sarısoy Üsküdar'daki çeşmede elini yıkarken.....	19
Resim-10: Hulusi Sarısoy çocukluğundan kalan fırın evini gösteriyor.....	20
Resim-11: Hulusi Sarısoy Kurtuluş İlkokulu'na girerken.....	20
Resim-12: Hulusi Sarısoy kendi ilkokulundaki çocuklarla.....	21
Resim-13: İstanbul Şehir Hatları Vapurları.....	21
Resim-14-15: İstanbul Denizi ve Ayancık Denizi.....	22
Resim-16: Ayancık İskelesine giren Hulusi Sarısoy.....	22
Resim-17: Hızla giden metronun camına yansıyan Hulusi Sarısoy'un görüntüsü...	23
Resim-18: Ayancık'taki eski lokomotif ve Hulusi Sarısoy.....	23
Resim-19: Ayancık kereste fabrikasının yıkık binası ve Hulusi Sarısoy genel	24
Resim-20: Ayancık Kereste Fabrikası'ndan kalan çarpık harfler.....	24
Resim-21: Yıkık bina, Hulusi Sarısoy arkadan ve deniz.....	25
Resim-22: Hulusi Sarısoy rüzgarda uçan perdelerin arkasından geçerken.....	25
Resim-23: Deniz kenarında rüzgarların yönlerini anlatan Hulusi Sarısoy.....	26
Resim-24: Arkada dalgalar ve Hulusi Sarısoy'un yanağındaki gözyaşı.....	26
Resim-25-26: Hulusi Sarısoy İstanbul'da kalabalıklar içinde yalnız.....	29
Resim-27: Hulusi Sarısoy köpük ustasının yaptığı balonları izlerken.....	30

Resim-28: Hulusi Sarısoy kaldırımında motosiklet kullananlara bakarken.....	30
Resim-29-30-31: Mankenlerin soğuk ifadesi ve arka planda Hulusi Sarısoy... 31-32	
Resim-32: “Ayancık Gelgitleri ve Babam” filminin dalgalar üzerindeki yazısı.....	33
Resim- 33: Ayancık’taki esnafla tokalaşan Hulusi Sarısoy.....	33
Resim- 34: Ayancık’taki diğer esnafla tokalaşan Hulusi Sarısoy.....	34
Resim- 35: Ayancık’taki başka esnaflarla tokalaşan Hulusi Sarısoy.....	35
Resim- 36: Ayancık’taki bir dostla selamlaşma.....	35
Resim- 37: Masadaki MHP afişleri.....	36
Resim-38: Kasap Mehmet Ali ve Hulusi Sarısoy.....	36
Resim-39: İki başı boş köpek.....	37
Resim-40: Kasap Mehmet Ali ve Hulusi Sarısoy yürüyerek konuşurken.....	37
Resim-41: Geçiş için kullanılan kayalara çarpan dalgalar	38
Resim-42: Üsküdar.....	39
Resim-43: Üsküdar’da bankta uyuyan adam.....	39
Resim-44: Üsküdar, çocuk, baba ve Hulusi Sarısoy.....	40
Resim-45: Üsküdar ve şehir tabelaları.....	40
Resim-46: Üsküdar ve bankta oturan insanlar.....	41
Resim-47: Üsküdar ve çeşmede elini yıkayan Hulusi Sarısoy.....	41
Resim-48: Ayancık’taki çeşmenin kitabesini okuyan Hulusi Sarısoy.....	42
Resim-49: Ayancık- Uzunağa’nın mezartaşı.....	42
Resim-50: Ayancık- Hulusi Sarısoy mezar başında dua eder.....	43
Resim-51: Ayancık- Dedesinin mezarını gösterir Hulusi Sarısoy.....	43
Resim-52-53: Ayancık- Hulusi Sarısoy’un yakınlarının mezar taşları.....	44
Resim-54: Eski yanan evlerinin yerini gösteren Hulusi Sarısoy.....	45
Resim-55: Ayancık-Girmahal köyünde bir sokak.....	45

Resim-56-57: Girmahal'deki yanan evlerinin yerinde dolaşan Hulusi Sarısoy.....	46
Resim-58: Girmahal'deki ahşap bir ev.....	47
Resim-59: Girmahal'deki bir akraba.....	47
Resim-60-61: Girmahal'deki tanıdık ve akrabalar.....	48
Resim-62: Girmahal'deki yanan evden geriye kalan fırın evi.....	49
Resim-63-64: Girmahal'deki yanan evin alanında dolaşan Hulusi Sarısoy.....	50
Resim-65: Girmahal'deki yanan evin çatı taşı.....	51
Resim-66: Girmahal'deki yanan evi anlatan Hulusi Sarısoy.....	51
Resim-67-68: Evden kalan ahşap direkler, mahzun kalan fırın görüntüleri.....	52
Resim-69-70: Hulusi Sarısoy 81 yaşındaki hali ve ilkokuldaki fotoğrafı.....	53
Resim-71: Hulusi Sarısoy'un Kurtuluş İlkokulu'ndaki kayıt defteri.....	54
Resim-72: Hulusi Sarısoy Kurtuluş İlkokulu'na girerken.....	54
Resim-73: Kurtuluş İlkokulu Öğretmeni ile Hulusi Sarısoy.....	55
Resim-74 : Hulusi Sarısoy okula doğru ilerlerken.....	55
Resim-75-76: Kurtuluş İlkokulu'nun 1930'lu yıllardaki fotoları.....	56
Resim-77: Kurtuluş İlkokulu'nun öğrencileri.....	57
Resim-78: Kurtuluş İlkokulu'nun öğrencileri ve Hulusi Sarısoy konuşuyor.....	58
Resim-79: Okul sahnesinin Hulusi Sarısoy'un öğrencilik fotoğrafı ile biter.....	58
Resim 80-81: Ayancık'm hırçın dalgaları ve İstanbul'un sakin dalgaları.....	59
Resim-82: İstanbul Şehir Hatları vapurları.....	60
Resim-83: Haydarpaşa Tren Garı'nı seyreden Hulusi Sarısoy.....	60
Resim-84: Hulusi Sarısoy Ayancık İskelesi'nden denize bakarken.....	61
Resim-85: Eski Ayancık İskelesi fotoğrafı.....	61
Resim-86: Ayancık'ta güneş batışında denize bakan Hulusi Sarısoy.....	62
Resim-87: Kayalara vuran hırçın dalgalar.....	62

Resim-88: İstanbul Metrosuna yürüyen Hulusi Sarısoy.....	63
Resim-89: Metroda yürüyen merdivenlerden inen Hulusi Sarısoy.....	63
Resim-90: Metro Saati sakin ve durağan.....	64
Resim-91: Perona yaklaşan metro vagonu ve Hulusi Sarısoy.....	64
Resim-92-93-94: Hızlı metronun camına yansıyan Hulusi Sarısoy'un yüzü.....	65
Resim-95: Ayancık'taki çürümek üzere olan lokomotif.....	66
Resim-96: Ayancık'taki çürümek üzere olan lokomotifin iç aksamaları.....	66
Resim-97: Ayancık'taki lokomotifin vatman kabinindeki Hulusi Sarısoy.....	67
Resim-98: Ayancık'ta 1930'lu yıllarda lokomotif hareket halindeyken.....	67
Resim-99: Ayancık'taki eski Kereste Fabrikası'nın girişi.....	68
Resim-100-101: Kereste Fabrikası'nın metruk binası ve üzerindeki harfler.....	69
Resim-102-103 Kereste Fabrikası'nın metruk binası üzerindeki harfler.....	70
Resim-104: Kereste Fabrikası'nın metruk binası üzerindeki harfler.....	71
Resim-105: Fabrikanın baş aşağı düşmüş harflerine bakan Hulusi Sarısoy.....	71
Resim-106: Kereste Fabrikası'nın eski fotoğrafı.....	72
Resim-107: Kereste Fabrikası'nın metruk binası içinde Hulusi Sarısoy.....	72
Resim-108-109: Kereste Fabrikası'nın yıkık misafirhanesi.....	73
Resim-110-111: Misafirhanenin rüzgarda uçuşan perdeleri ve Hulusi Sarısoy.....	74
Resim-112-113: Hulusi Sarısoy rüzgarın yönlerini tarif ederken.....	75
Resim-114-115: Hulusi Sarısoy rüzgarın yönlerini eliyle gösteriyor.....	76
Resim-116-117: Hulusi Sarısoy rüzgarın yönlerini tarif etmeye devam ederken....	77
Resim-118: Hulusi Sarısoy rüzgarın yönlerini tarif ediyor.....	78
Resim-119: Deniz kıyısında yürüyen Hulusi Sarısoy arkadan vuran rüzgar.....	78
Resim-120-121: Kıyıda Hulusi Sarısoy eski günleri ve kaybettiklerini anar.....	79
Resim-122-123: Kıyıda Hulusi Sarısoy kaybettiklerini anlatırken üzgündür.....	80

Resim-124-125: Hulusi Sarısoy üzgündür, gözlerindeki yaşları siler.....	81
Resim-126-127 : Hulusi Sarısoy denize bakar ve gözlerindeki yaşları siler.....	82
Resim-128 : Hulusi Sarısoy dalgalara bakarken yalnız ve üzgündür.....	83

1- GİRİŞ

“Ayancık Gelgitleri ve Babam” belgeselinde; şimdiki ve geçmiş hayatından kesitlerle görüntülediğimiz Hulusi Sarısoy, Batı Karadeniz’de yeşil ve mavinin bulunduğu küçük ilçelerden biri olan Ayancık’tan yıllar önce İstanbul’a göç etmiştir. Ancak hayatının sonuna doğru geldiğinde zaman içinde yaşadığı şehre yabancılaştığını ve kalabalıklar içinde giderek yalnızlaştığını fark etmiştir. Yıllar sonra memleketine giden Hulusi Sarısoy, geçmişle günümüzü kıyaslayarak yaptığı gelgitli yolculukta, geçmiş zaman ve şimdiki mekânlar arasında gidip gelmektedir. Kendine ait olan zamanı arayan Hulusi Bey’i, “kamera” onun izinden giderek, hiç değişmemiş olan mutat sokakların, eski dostların, geçmiş nesnelerin ve eşyaların son nefeslerini görüntüler. Film boyunca geçmişin nefesinin, geleceğe üflemede olduğunu görürüz. Geçmişe dönmek imkansızdır, ancak gelecekte yaşamak da çok zordur.

2. BELGESEL SİNEMA KAVRAMI

2.1- Belgesel Sinemanın Tanımı

Belgesel tanımının yapılmasıyla “Ayancık Gelgitleri ve Babam” filminin biçim ve içerik olarak daha iyi anlaşılması mümkün olacaktır. Belgesel Kavramı kullanılan yeni tekniklerle günden güne değişmektedir. Bir yandan bir haber filmi gibi kurgulanan belgeseller, zaman zaman da bir sinema filmi gibi de hazırlanabilmektedir. Ancak belgeseller temel olarak belli temaları içinde barındırmak zorundadır.

Belgesel adı Fransızca’daki documentaire sözcüğünden gelmiştir. 1920’lerde İngiliz Belgeselci John Grierson “*gerçek olayların yaratıcı biçimde yorumlanması*” olarak açıklamıştır belgeseli. Yani hem akli hem de duyguyu harekete geçirmek zorundadır belgeselci. Bu tanıma göre belgeselin, olayları ya da konuları olduğu gibi veren bir “haber” ya da tüm planların ve konuların önceden tasarlandığı bir “film” olmadığı anlaşılmaktadır. Belgesel film konuların; araştırmaya, bilime, belgelere, görüşlere vb. yer verilerek gerçekçi tabanda, estetik ve sanatsal kaygılarla çekilerek ve kurgulanarak anlatılmasıdır.

Konuların anlatımında estetik kaygılar nedeniyle ve anlatımı güçlendirmek amacıyla gerçekliğe müdahale edilebilir. Örneğin bir şehrin efekt sesi olarak kuş sesleri verilecekse, bunun gerçek olmadığı, anlatılmak istenen konunun daha iyi vurgulanması amacıyla yapıldığı seyirci tarafından anlaşılmalıdır. Belgeselci gerçeğe sadakatini bırakmamalıdır.

Genel olarak önceden belli bir plana göre kaydedilen görüntü ve seslere göre belgesel oluşturulur. Önceden tümüyle belirlemek imkansızdır.

Belgeselin ustalarından John Grierson, sanata, hayal gücüne ve gerçek kaynaklara dayanması açısından belgeselin önemini şöyle açıklıyor.

1-“*Belgesel gözlenmiş, seçilmiş ve gerçek dünyaya açılmış yeni ve hayati bir sanat formudur*”

2- “*Belgesel yapımcısı materyali üzerinde , hikaye filmi yapımcısından daha geniş bir hayal gücüne sahiptir*”

3- *“Materyaller ve hikayelerin yapay konulardan daha çok gerçek olan kaynaklardan alınması gerekir”*¹

Bu konuda “Belgesel Film” (Şule 1997) adlı kitabında Prof. Dr. Sedat Cereci şöyle demektedir.

*“Bir belgesel film metni drama senaryolarından farklı olarak diyaloglar yerine bir öyküleme içerir. Öyküleme filmin konusunun bir sunucu ya da dış ses olarak anlatılmasıdır. Tarafsız bir bakış açısı ve estetik bir anlatım gerekmektedir.”*²

İroni ve eleştiri öğelerini içinde barındıran gerçekçi ve gözlemci belgesel filmler yapan Michael Moore’un 6. Toronto International Film Festival sırasındaki konuşması belgesel filmin ne olması gerektiğine daha iyi açıklık getirecektir.

“Belgesel yapma, film yap! Film yapmaya başla!” diye sözlerine başlayan Moore belgesel filmcinin anlatım olarak bir sanat türünü seçmesi gerektiğini vurgular. *“Hikayeni anlatmanın en mükemmel sanat türü ise sinemadır”* diyen Moore, belgesel filmcinin bir öğretmen, bir vaiz ya da bir politikacının yöntemini kullanmaması gerektiğini anlatır. *“Şunu yapmamalısın. Eğer politika hakkında bir konuşma yapmak istiyorsan, bir partiye katılabilirsin. Eğer bir vaaz vermek istiyorsan, bir seminere gidebilirsin ya da bir vaiz olabilirsin. Eğer bir ders vermek istiyorsan, bir öğretmen olabilirsin.... Filmci olmayı seçmelisin ve sinema biçimini kullanmalısın. Ondan sonra bir film yapabilirsin. Şu söz “belgeselci”, ben bugün burada bu sözcüğün öldüğünü açıklamak istiyorum. Bu söz bir daha asla kullanılmayacak. Biz belgeselci değil, filmciyiz....Kendimizi gettolaştırmak zorunda değiliz. Biz zaten o gettonun içindeyiz... Siz filmcisiniz. Bir film yapın.”*³

¹Richard M.Barsam "The Non fiction film İdea First Principles of Documentary" İndiana University Press Bloomington and Indianapolis, 1972, s 21
https://en.wikipedia.org/wiki/John_Grierson#cite_note-RFL-1 John Grierson, ([Robert Flaherty's](#) film *Moana* (1926) in the *New York Sun* (8 February 1926),

²Sedat Cereci , Belgesel film, *Şule Yayınları- İstanbul, Aralık 1997, s.13*

³Michael Moore's 13 Rules for Making Documentary Films..By Michael Moore | Indiewire...Eylül 10, 2014 at 1:59PM

Resim-1

**Michael
Moore'un
"Roger and
Me"filminden**



Michael Moore konuşmasına bazı belgesel yönetmenlerinin insanlara bir şeyleri öğretmek için belgesel film yaptığını, örneğin küresel ısınmayı insanların bilmesi gerektiğini düşündükleri için film yaptığını söyleyerek devam ediyor. Üstüne üstlük bunu da didaktik bir üslupla, elindeki sopayı sallar gibi yaptığını söyleyerek onları eleştiriyor. *“Ben her şeyi bilen kişiyim ve bilgeliğim kitlelere gerekmektedir. Gerçekten mi? Ah şimdi anladım. Bu milyonlarca insanın neden her hafta belgesel seyretmek amacıyla sinema salonlarına koştuğunu açıklıyor. Çünkü onlar kendilerine ne yapacaklarını ve nasıl davranacaklarını söylenmesi için ölüyor. Bu noktada artık sen bir belgeselci bile değilsin, sen “Baptist bir vaizsin” artık. Çalışarak zor bir hafta geçirmiş seyirciler cuma gecesi sinemaya gitmek ister. Onlar loş ışıklar altında bir yerlere götürülmek ister..... Ders verilmesini isteyeceklerini düşünmek ne aptallıktır. Seyirciler bizim görünmez parmaklarımızı perdeden çıkarıp sallamamızı istemez. Onlar eğlendirilmek ister.”*⁴

2.2- Belgesel Film Türleri

Belgeseller ele aldıkları konuları, yani içerik açısından ve yapılaş biçimleri açısından farklı türlere ayrılmaktadır. Bu tez raporunun konusu olan “Ayancık Gelgitleri ve Babam” filminin neden, nasıl ve hangi üslupla hazırlandığını daha iyi

⁴Michael Moore's 13 Rules for Making Documentary Films..By Michael Moore | Indiewire...Eylül 10, 2014 at 1:59PM

anlamak için, içerik ve biçim olarak hangi türe girdiğini incelemek gerekir. Bu nedenle de bu başlık altında belgesel film türlerinin neler olduğunun araştırılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Prof. Dr. Sedat Cereci, yapım biçimine göre belgeselleri 2 sınıfa ayırmaktadır. Birinci kategorideki “*Belgeleyen Tür*” belgesellerin daha çok doğa, tarih ve gezi belgesellerinde kullanıldığından söz eden Cereci, belgeleyen türdeki belgesellerin gerçekçilik ve inandırıcılık etkisinin daha yüksek olduğunu vurgulamaktadır.

*1- Belgeleyen Tür: Bu tür belgesel tamamıyla gerçek olay ve olguların, doğal konuları içinde görüntülenmesiyle oluşur. Çekim öncesinde mizansen hazırlama ve kurgulama aşamalarına yer verilmez. Diyalog ve çok kişili konuşma içermez. Sadece doğal sesler, konuyla ilgili röportajlar ve bir öyküleyicinin konu ile ilgili anlattığı öyküleme vardır.”*⁵

İkinci kategoride dramatik bölümleri içeren belgeselleri “*Dramatize Eden Tür*” olarak adlandıran Sedat Cereci, bu türe daha çok tarih belgesellerinde yer verildiğinden bahseder.

*“2-Belgeleyen Dramatize Eden Tür (docudrama): Bu tür belgeseller, doğal görüntü ve seslerin yanı sıra, öykülü filmlerdeki gibi dramatik bölümleri de içerir. Senaryoda belirtilmiş dramatik konuşma bölümleri yer yer doğal görüntülerin içine yerleştirilir.”*⁶

Belgeseller yapım biçimine göre türlere ayrıldığı gibi, bir çok konuyu tema edinen belgesellerin var olması nedeniyle, içeriğine göre de alt türlere ayrılmaktadır. Prof. Dr. Sedat Cereci, “*Belgesel filmler, belgeye dayanan, doğayı, insanı, hayatı ilgilendiren bütün konuları kapsar. Bu kadar geniş ve zengin konu otansiyeli belgesel filmin değişik türleri içinde işlenir.”*⁷ der ve belgeselleri içeriğine göre şu alt türlere ayırır.

⁵ Sedat Cereci , Belgesel film, *Şule Yayınları- İstanbul, Aralık 1997, s.27*

⁶ Sedat Cereci , Belgesel film, *Şule Yayınları- İstanbul, Aralık 1997, s.27*

⁷ Sedat Cereci , Belgesel film, *Şule Yayınları- İstanbul, Aralık 1997, s.28*

- Tarih Belgeselleri
- Haber Belgeselleri
- Doğa Belgeselleri
- Gezi Belgeselleri
- Bilimsel Belgeseller
- Eğitim Belgeselleri
- Kültür-Sanat Belgeselleri
- Tanıtım belgeselleri ⁸

Bu türlere;

- Otobiyografik (portre) Belgeseller
- Sosyoloji Belgeselleri eklenebilir.

Teknoloji ilerledikçe ve insanların yaşam biçimleri değiştikçe içeriğine göre yeni alt türler ortaya çıkmaktadır.

Belgeseller sunum tarzlarına göre de alt türlere ayrılabilir. Doç. Celal Oktay Yalın “Sinema-Gerçek: Hakikatın Sineması Ya Da Sinemanın Hakikati” adlı makalesinde Nichols’a dayanarak sunum tarzlarına göre belgesellerin altı türe ayrılabilceğini belirtir. ⁹

“Nichols, belgesel filmlerin gerçekliği sunum tarzına göre altı kategori (modes of represantation/sub-genres) içerisinde değerlendirilebileceğini belirtir. Bu kategoriler şunlardır; şiiinsel, yorumcu, katılımcı, gözlemci, dönüşlü (reflexive)

⁸ Sedat Cereci , Belgesel film, Şule Yayınları- İstanbul, Aralık 1997, s.27

⁹ (Yalın Celal Oktay “ Sinema-Gerçek: Hakikatın Sineması Ya Da Sinemanın Hakikati”, (Sinema Kuramları – 2 /Beyazperdeyi Aydınlatan Kuramlar)”. İstanbul, Su Yayınları, 2013, s.85)

ve edimsel (performative). Bu tarzlar çoğu zaman aynı filmde iç içe geçmiş olarak da karşımıza çıkabilirler. ¹⁰”

2.3- Sunum Biçimine Göre Belgesel Türlerinin Tanımı :

Sunum biçimi olarak altı kategoriye ayrılan belgesel film türlerinin tanımlarını incelemek tezimizin konusu olan “*Ayancık Gelgitleri ve Babam*” filminin türünün ne olduğuna ve nasıl hazırlandığına daha da açıklık getirecektir.

Doç. Celal Oktay Yalın belgesel türlerini sınıflandırdıktan sonra türlerin tanımını, 2013 yılında Su Yayınları’ndan çıkan, “*Sinema Kuramları – 2*” adlı kitapta “*Sinema-Gerçek: Hakikatın Sineması Ya Da Sinemanın Hakikati*”, makalesinde şöyle yapmıştır.

“*Sinema-Gerçek ve Dolaysız Sinema ekolleri, Nichols'un kategorileri içinde katılımcı ve gözlemci tarzlar olarak tanımlanır. Buna göre gözlemci tarz, günlük yaşam içerisinde göze batmayan bir kamera ile konunun doğrudan gözlemine dayanırken, katılımcı tarz ise film yönetmeni ile konusu arasındaki etkileşime dayanır.*”¹¹

Michael Rabiger’ “*Directing Documentary*” adlı yapıtında Nichols’un altı kategorisini çok bilinen örneklerle şöyle açıklar;

Rabiger’e göre *şiiirsel belgesel* kategorisi yaşamdan alınmış parçaları şiiirsel bir dille birleştirir ve oldukça soyuttur. Rabiger bu türe örnek olarak Joris Ivens’in *Rain* (Hollanda, 1929) filmini gösterir.

Yorumcu tarz ise doğrudan tarihsel olayları ve dönemleri gerçeklikle ele alırken, belgesel metnlerinin sunumu için “tanrısal ses”(anlatıcı-yorumcu) kullanmaktadır. Bu kategori için Rabiger’in verdiği örnek Frank Capra ve Anatole Litvak’ın “*Why We Fight*” (ABD, 1942–1945) seri filmleridir.

¹⁰ Nichols, B. (2001) Introduction to Documentary, Bloomington: Indiana University Press, S.99

¹¹(Yalın Celal Oktay “ Sinema-Gerçek: Hakikatın Sineması Ya Da Sinemanın Hakikati”, (Sinema Kuramları – 2 /Beyazperdeyi Aydınlatan Kuramlar)”. İstanbul, Su Yayınları, 2013, s.86)

Gözlemci tarz da ise, olgular, olaylar, hayat kesitleri, Fred Wiseman'ın “*Titicut Follies*” (ABD, 1967) filminde olduğu gibi olduğu gibi yorumsuz ve canlandırmaya başvurmadan ele alır.

Katılımcı belgesel türüne örnek olarak, Jean Rouch ve Edgar Morin'in “*Chronicle of a Summer*” (Fransa, 1960) filmi verilebilir. Bu belgesel filmde katılımcılara sorular sorarak onlarla iletişime ve etkileşime geçilerek alınan röportajlardan oluşan bir anlatım seçilmiştir.

Dönüşlü olarak adlandırılan kategoride ise belgesel sinemanın biçim ve uzlaşmaları sorgulanır. Rabiger bu kategori için Chris Marker'in “*Sans Soleil*” (Fransa, 1982) filmini örnek verir.

Rabiger, Nichols'un altıncı kategorisi olan Edimsel belgesel için Marlon Riggs'in “*Tongues Untied*” (ABD, 1989) filmini örnek verir. Batı felsefesi geleneğinin aksine, insana ilişkin sorunları daha somut bir çerçevede, şiir, edebiyat ve retorik yardımıyla ele alma eğiliminde olduğunu belirtir.¹²

2.4 Ayancık Gelgitleri ve Babam Belgeselinin Türü

Tüm bu tanımlardan sonra Ayancık Gelgitleri ve Babam” belgesel filminin ne tür bir belgesel film olduğunu yorumlarsak;

Genel olarak gerçekliğe neredeyse hiç müdahale edilmeden çekildiği için *gözlemci* bir belgesel türüne örnek gösterilebilir.

Ancak “Ayancık Gelgitleri ve Babam” filmi ana kahramanınız ile etkileşime geçilerek yapılan röportajların kullanılması ile *katılımcı belgesel*, hayattan kesitlerin oluşturduğu görüntülerin çağrışımlı lirik bir dille kurgulanması ile *şiirsel belgesel* türlerini içinde barındırmaktadır.

¹²(Rabiger, Michael. (2004). *Directing The Documentary* (fourth edition) Burlington: Focall Press, s.55-56)

3. İÇERİK AÇISINDAN

“AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM” BELGESELİ

3.1- Filmin Konusu

Ne içindeyim zamanın

Ne dışında

Yekpare geniş bir anın

Parçalanmaz akışında

AHMET HAMDİ TANPINAR

“*Ayancık Gelgitleri ve Babam*” filmi Hulusi Sarısoy’un yaşam öyküsünü, yani hayatının bir kesitini anlatmaktadır. 82 yaşındaki kahramanımızın kendi geçmişine yapacağı yolculuk, ya da şimdiki mekânlar arasında yapacağı yolculuk Karadeniz’in gelgitli dalgaları ile çağrıştırılmaktadır. Filmin ana motifi olan dalgalar kıyıya vurdukça gizlenmiş bir karşılaştırmayla; geçmiş zaman şimdiki zamanı, büyük şehir küçük ilçeyi getirmektedir perdeye. Çocukluk ve gençlik hayatının önemli bölümlerini bize anlatan yaşlımız geçmiş zaman ve şimdiki zaman, kasaba ve şehir karşıtlığı arasındadır.

Şimdiki mekân ve şimdiki zamandan, geçmiş mekân ve geçmiş zamana yapılacak yolculuk Hulusi Sarısoy’un hayatının farklı dönemlerini içermektedir. Ayancık İlçesi’nin zaman içindeki değişimine paralel olarak, filmdeki yaşlı karakterimizin hayatı da değişime uğramıştır. Zaten hiçbir şey bıraktığı gibi değildir. Ekonomik, sosyal ve siyasal değişimlerin insan hayatında, küçük ilçede ve büyük şehirde yarattığı değişiklikler filmin içinde yer alan farklı bölümlerle vurgulanmaktadır.

Filmde bir alt tema olarak, Türkiye’deki ve özellikle Ayancık’taki ekonomik, sosyal ve siyasal değişimlerin kasabada ve sakinlerinin hayatında yarattığı değişiklikler de gözlemlenmektedir.

Yaşlının yaşadığı büyük şehir İstanbul, zamanın ve teknolojinin etkisiyle dönüşmüştür. Şimdiki zamanın hızını, toplumsal yapının ve mekânın değişmesini yakalayamamıştır Hulusi Sarısoy. “Sonra” ise ölümü yakınlaştırmaktadır. Zaman yavaşlamalıdır sona ulaşmadan önce, ancak tam tersine hızla akmaktadır. Yaşlımız, gençliğindeki mekânlara değil, aslında bir daha var olmayacak geçmişe, yani o zaman dilimine özlem içindedir.

Doğduğu memleket de değişmiştir. Her şey, hayatını biçimlendiren her nesne bozulmuş ve yok olmuştur. Doğduğu ev yanmıştır, büyüdüğü kasaba toplumsal, siyasi, ekonomik anlamda değişmiştir, çocukluğunun geçtiği yerler orman olmuştur. İlkokulunun adı bile değiştirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti’nin var olmasına neden olan Kurtuluş Savaşı ile özdeşleşen ‘Kurtuluş İlkokulu’nun adı “Mehmet Akif Ersoy” olarak değiştirilmiştir. Çalıştığı fabrika özelleştirilmiş ve yok olmuştur, akrabalar ve arkadaşlarının çoğu ölmüştür.

Ayancık’ta değişmeyen bir tek deniz ve rüzgar kalmıştır. Eskiden tek ulaşım yolları deniz olan Ayancıklılar “denizi” ve “rüzgarı” çok iyi tanımak zorundadır. Kahramanımız da rüzgarların isimlerini ve şiddetini iyi bilmektedir.

Filmin final sahnelerinde Hulusi Sarısoy, eski arkadaşı rüzgarın ciğerlerine dolmasına izin verir. Onun rüzgar diye tek kalemde geçiştirilemeyecek isimlerini sayar.

“Karayel...poyraz...”

Denize ve kıyıya inen yüksek dağlara gem vurulamamıştır bu bölgede. “*Karadeniz Sahil Yolu*” çalışmalarına rağmen o kıyılarda “Karadeniz” hala bütün gücüyle dövmektedir Ayancık kıyılarını.

Ve sonunda, dalgalarının beyninde kalıcı izler bıraktığı Karadeniz’e yüzünü döner yaşlı insan. Dost dalgalara döner ve geçmişini hatırlar. Eski dostu onu beklemiştir. Dalgalarıyla ona uzanır, “*Anlat der*” sanki. O da anlatır ve içini döker eski dostuna. “Geçmiş zamanını” aradığını, anasını babasını nasıl özlediğini anlatır. Ancak artık bulamayacağını anlamıştır geçmiş zamanını. Filmin başından beri göstermekten kaçındığı duygularının baskısına daha fazla karşı koyamaz küçük bir gözyaşı belirir gözlerinde. Başladığı noktaya geri dönmüştür Hulusi Sarısoy.

3.2 Ayancık İlçesi Hakkında

Filmi ve amacını daha iyi anlamak için, belgesel filmde görüntülerini izlediğimiz Ayancık'ın yapısını değiştiren olayları ve dönemleri kısaca incelemek yerinde olacaktır. 2002 yılında yönetmenliğini, yapımcılığını ve metin yazarlığını Neşe Sarısoy Karatay'ın yaptığı "Ayancık'a Bir Tutam Temre Otu" adlı belgeselin 2. Bölümünden yapılan alıntı üzerinde durulan konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Ayancık, Sinop'a bağlı Karadeniz'in kıyısında yer alan küçük bir ilçedir

"1920'li yıllarda Kereste Fabrikası'nın ekonomik olarak getirdiği zenginliğin de etkisiyle Cumhuriyetin örnek ilçelerinden biri olan Ayancık, fabrikanın 1996'da özelleştirilmesi sonucu ekonomik açıdan bir düşüşe geçti. 1980'li yıllarda dünyayı saran yeni ekonomik arayışların Türkiye'ye yansımalarıyla ortaya çıkan özelleştirme hareketleri sonucunda Ayancık da bu durumdan etkilendi. Devletin ekonomik alandan çekilmesi politikasının yararlı yanlarından pek nasibini alamayan Ayancık'ta, Devlet Kereste Fabrikası'nın kapanmasının olumsuz sonuçları oldukça fazla hissediliyor. İlçedeki ekonomik hayatın durmasının, hatta geriye gitmesinin sonucu Ayancık'ta hayat, sosyal, kültürel, ekonomik alanda değişmiş ve göç başlamıştır. Bu durumdaki küçük yerleşim birimlerinin yok olmaması için çaba gösteren yerel yönetici ve idarecilerin yardıma ve çözüm yollarının neler olabileceği konusunda desteğe ihtiyaçları var"¹³

¹³Neşe Sarısoy Karatay, Ayancık'a Bir Tutam Temre Otu Belgeseli 2.Blm. metninden , Belgesel, TRT,2002

3.3 Hulusi Sarısoy Kimdir?



Resim-2: Hulusi Sarısoy'un 7 yaşındaki ilkokul fotoğrafı

28.09.1934 tarihinde Sinop'a bağlı Ayancık İlçesi Girmahal Köyü'nde doğdu.

1942 yılında Kurtuluş İlkokulu'na başlayan ve 4. Sınıfı orada bitiren Hulusi Sarısoy, 1947 yılında yeni yapılan İsmet İnönü İlkokulu'nda 5.sınıfı okudu.

1948 yılında Ayancık Ortaokulu'na başladı. 1951 yılında Ortaokulu bitirdi.

1952 yılında İstanbul Erkek Lisesi'ne başladı.

1953 yılında trenlerin ustabaşı babası Sabri Sarısoy ailesi ile birlikte Girmahal Köyü'ndeki ahşap evi bırakarak fabrikaya daha yakın olması nedeniyle Ayancık merkeze yerleşti.

Okul hayatından sonra İstanbul'dan Samsun'a gelerek bir dükkan açtı. Samsun'da tanıştığı Mualla Çetin ile 3 Mart 1963'de Ayancık'ta evlendi. Nesrin, Sefa ve Neşe adında üç çocuğu oldu.

1963 yılında Türkiye'nin en büyük kereste fabrikası olan Ayancık Kereste Fabrikası'nda telefon hatlarının müdürü olarak işe başladı.

Ayancık -Sakız telefon hatlarını kurdu.

1966 yılında fabrikadan istifa ederek kendi işini kurdu.

1979 yılında çocuklarının daha iyi eğitim alması amacıyla Sarısoy ailesi İstanbul'a göç etti.

1979'dan itibaren Hulusi Sarısoy ve eşi Mualla Sarısoy İstanbul Acıbadem'de yaşamaktadır.

3.4 Projenin Amacı

Belgesel, Hulusi Sarısoy'un hayatının çeşitli dönemlerinden oluşan yorumlarının, genç nesillerin hayatın anlamına dair sorularına biraz da olsa yanıt vermesi amacı ile hazırlanmıştır.

Eski değerlere, insanlığa, dostluğa, gelenek ve göreneklere, eski mekânlara gereken önemin verilmesi gerektiği, aksi takdirde mekânla birlikte zamanın da kaybedilebileceğini anlatmak hedeflenmiştir.

Alt tema olarak da bu belgeselde, alınan yanlış ekonomik ve siyasi kararların insanların ve toplumların hayatlarını nasıl olumsuz değiştirdiği ve tarihsel mekânları nasıl yok ettiğine vurgu yapması amaçlanmıştır.

Belgesel sinemacılar, gözlemleyen, kaydeden, olayları geçmişi, şu andaki durumu ve geleceğini araştırarak dünü ve bugünü yarına aktaran toplumsal bir hafıza elçileridir.

“ Toplumsal hafızayı oluşturmanın yolu ise anıları, insan hayatlarını bilgileri ve belgeleri biriktirmek... Sesleri ve fotoğrafları biriktirmek...Daha da ötesi ayrıntıları biriktirmek... Belgesel sinemacının işi ise bu biriktirdiklerimizi

estetik değerlerle önyargısız yoğurmak/ yorumlamak. Sanatın yaşantıyla, yaşantının tarih oluşturmakla buluştuğu, yedinci sanatın bu alt dalı, yeterince ilgi görmeye hak kazanmaktadır.¹⁴

Tarih, yaşantı ve sanat üçlemesiyle yola çıkılan “Ayancık Gelgitleri ve Babam” adlı bu belgesel filmde, yıllar geçtikçe yaşlı Hulusi Sarısoy’la birlikte değişen Ayancık’ın belleğinin yapılan röportajlar yoluyla zenginleştirilmesi amacı da güdülmektedir.

3.5 Projenin Önemi

Bir yaşlının hayatının araştırılmasıyla ortaya çıkan belgesel, gelecek kuşaklara kendilerinden önceki hayatlarının nasıl olduğu anlatılmaya çalışıldığı için önem kazanmaktadır.

Bunun yanında belgeselde, yaşlının, büyük şehrin ve ilçenin hayatındaki değişiklikleri içeren görüntülerin yanında röportajların işaret etiği tarihsel, toplumsal ve siyasi bir süreç de izlenmektedir. Cumhuriyetin ilk yılları, devletleştirme, köyden kente göç, büyük şehrin yapısının bozulması, özelleştirme, bireyselleşme, yabancılaşma, seçim atmosferi vb. konuları ile Ayancık’ın alınan yanlış siyasi ve ekonomik kararlarla nasıl olumsuz değiştiğinin, göç verdiğinin de altı çizilmektedir belgeselde. Bu nedenle “Ayancık Gelgitleri ve Babam” belgesel filmi ekonomik ve siyasi kararların araştırılarak, artılarının ve eksilerinin kıyaslanarak, bölge halkı üzerinde nasıl bir etki yapacağının daha çok planlanarak alınması gerektiğini sonuçları ile göstermektedir.

Filmin sonunda aslında hayatın belli başlı bir bütün olduğu ve herkesin başladığı noktaya geri döneceği de gösterilmektedir. Bu sonuç gençlerin hayatın anlamını sorgulamasına yardımcı olacaktır.

¹⁴<https://asinema.wordpress.com/2007/07/12/belgesel-nedir/>

4. BİÇİM AÇISINDAN“AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM” BELGESELİ

4.1 “Ayancık Gelgitleri Ve Babam” Filminin Yapısı

Film yalın gerçekliği içinde barındıran sahneleri ile “gözlemci” ve kahramanımızın yorumları ile “katılımcı” belgesel yaklaşımlarıyla hazırlanmıştır. Belgeselin hazırlanması sırasında tamamıyla doğal görüntüler ve sesler kullanılmıştır. Konuları bağlayan çağrışımlı estetik geçişler nedeniyle şiirsel bir dil de gözlemlenmektedir.

4.1.1 Proje Yöntemi

Belgeselde kendi gerçekliğini içeren görüntülerle çalışılmıştır. Görüntülere ve seslere hiç müdahale edilmemiş ve olduğu gibi kaydedilmiş ve kurgulanmıştır. Bir şehir ya da güvenlik kamerası gibi hareket eden kamera, yaşamının bir kesitini çektiğimiz ana karakterimizin hareketlerine davranışlarına etkide bulunmamıştır. Her belgeselin kendine özgü yapısı içinde olan ve önceden belirlenemeyen bazı rastlantısal görüntülerin yaratıcı etkisine açık bırakılmıştır.

Şöyle ki; belgesellerde tüm ön araştırmalara rağmen ancak belgeselin tahmini özetinin, ya da çekim planlarını da içeren daha geniş bir özetin oluşabildiği gözlenmektedir. Zaten kesin bir senaryonun oluşması da mümkün değildir. Ayrıntılı bir senaryo ile hazırlanan belgesel, belgesel olmaktan çıkmakta ve dramatik bir filme dönüşmektedir. Çekilecek konuların, mekânların, doğanın ve insanların doğal durumlarını ve hallerini görüntülerken muhakkak önceden öngörülme-yen durumlar ortaya çıkmaktadır. Örneğin güneş beklerken yağmur yağması gibi. Aslında “Ayancık Gelgitleri ve Babam” belgeselinde tüm dış ve beklenmeyen etkilerin filme müdahalesine izin verilerek bir anlamda deneysel bir çalışma da yapılmıştır.

İyi bir belgeselin sırrı iyi anlatılmış küçük bir hikayedir diyen Sedat Cereci Belgesel Film adlı kitabında, belgesel filmin senaryosunun uzun araştırmalardan sonra, konunun bütün ayrıntılarıyla anlaşılmasından sonra yazılabileceğini

belirtiyor. Ayrıca eklenen her yeni bilginin metni etkilediğine dikkat çekerek bu belgeselde kullanılan üslubu doğrulamaktadır.¹⁵

Belgeselde, tarih belgesellerinin tersine kronolojik bir sıra izlenmemiştir. Yaşlının mekânlar ve anılar arasında yaptığı yolculuk duyguların, mekânların ve nesnelerin, yaptığı çağrışımlar aracılığıyla verilmektedir. Estetik kaygılarla kurgulanan filmde böylece yeni bir anlatım türü denenmiştir. Ana motif olarak kullanılan dalgalar ve benzer nesnelere aracılığıyla estetik olarak yumuşak geçişler sağlanmıştır.

4.1.2 Belgeseli Taşıyan Ana Kolonlar

Belgesel taşıyıcı 10 ana kolon üstüne inşa edilerek yapılandırılmıştır.

1. *Ana Kolon* : İSTANBUL-Şehir ve Şehirdeki yalnızlık



Resim-3: Hulusi Sarısoy İstanbul'da kalabalık sokakta yürürken

¹⁵Sedat Cerci , Belgesel film, Şule Yayınları- İstanbul, Aralık 1997, s.12

Destekleyici Kirişler: Mankenler, Sabun köpüğü, oyuncaklar, insanlar, eski İstanbul'un güzelliği ve insanların soğukluğu.



Resim- 4: Hulusi Sarısoy ve Mankenlerin Donuk ifadesi

GEÇİŞ: Mekânlar arasındaki geçiş dalga görüntüsü ile sağlanmaktadır.



Resim-5: Dalga geçişi

2. Ana Kolon : Ayancık Çarşı ve insanların sıcaklığı



Resim-6-7: Hulusi Sarısoy Ayancık'ta esnafla sohbet ederken



Destekleyici Kirişler: İnsanların sıcaklığı, parti afişleri, fabrikanın kapanışı ve Ayancık'ın küçülmesi, Kasap Mehmet Ali'nin eski Ayancık özlemi, alınan siyasi kararların etkisi, özelleştirme, göç ve ölümler sonucu dostların azalması ve yabancılaşma.

GEÇİŞ: Dalga görüntüsü ile şehre dönüş, yalnızlık

3. Ana Kolon: ÜSKÜDAR ÇARŞI



Resim-8 : Hulusi Sarısoy ve şehir tabelası

Destekleyici kırışlar: ocuğunu oynatan baba, bankta uyuyan adam, şehir tabelaları, önerilen şefkat ve davet eden tabelalar.

GEÇİŞ: Üsküdar'daki çeşmeden su içerirken köydeki çeşmeye geçiş



Resim-9: Hulusi Sarısoy Üsküdar'daki çeşmede elini yıkarken

4.Ana Kolon: DOĞDUĞU EV ve KÖY

Destekleyici Kirişler: Kitabeyi okuyuş, Mezarlık, İnsanlar, Fırın, Bağlar ve bahçeler, Yanan ev



Resim-10: Hulusi Sarısoy çocukluğundan kalan fırın evini gösteriyor

5.Ana Kolon: İLKOKUL

Destekleyici Kirişler: Çocuklar ve yaşlı. Eski eğitimdeki disiplin. Öğrencilik fotoğrafı. Yaşlılık ve yaş üzerine.



Resim-11: Hulusi Sarısoy Kurtuluş İlkokuluna girerken



Resim-12: Hulusi Sarısoy kendi ilkokulundaki çocuklarla

Siyasetin yansımaları, Kurtuluş İlkokulu'na Mehmet Akif Ersoy İlkokulu adının verilmesi. İstiklal Marşının her gün okunmasına vurgu.

GEÇİŞ : İlkokul fotoğrafından dalgalara

6. Ana Kolon: İSTANBUL'A BAKIŞ

Destekleyici Kirişler: Deniz ve arka fonda Haydarpaşa Tren Garı binası ve şehir hatları vapurlarına bakış.



Resim-13: İstanbul Şehir Hatları Vapurları

GEÇİŞ : Görüntülerin benzerliği ile sağlanmıştır.



Resim-14-15: İstanbul Denizi ve Ayancık Denizi

7. Ana Kolon : AYANCIK'IN ÖNEMLİ SEMBOLU İSKELE'YE GEÇİŞ



Resim-16: Ayancık İskelesine giren Hulusi Sarısoy

Destekleyici Kirişler: Eski iskele, Ayancık'a vapurla ulaşım

GEÇİŞ: Deniz dalgaları

8. Ana Kolon: İSTANBUL- METRO ve AYANCIK LOKOMOTİF

Destekleyici Kirişler: Yürüyen merdiven, saatin durağanlığı , metronun hızlı hareketi.



Resim-17: Hızla giden metronun camına yansıyan Hulusi Sarısoy'un görüntüsü



Resim-18: Ayancık'taki eski lokomotif ve Hulusi Sarısoy

Flaşlarla Ayancık'taki sabit trene geçiş. Biri raylarında hızla ilerlerken diğerinin rayları sökülmüş olduğu yerde çürümeye terk edilmiştir. Tren ustası babası ve onun ölümü ile beraber trenlerin de yok olması.

9.Ana Kolon : KERESTE FABRİKASININ ÇÖKÜŞÜ



Resim-19: Ayancık kereste fabrikasının yıkık binası ve Hulusi Sarısoy genel plan

Destekleyici Kirişler: Fabrikanın tütmeyen bacası, binanın adını gösteren eksilmiş, savrulmuş harfler, uçuşan perde, hırçın Karadeniz.



Resim-20: Ayancık Kereste Fabrikası'ndan kalan çarpık harfler

GEÇİŞ: Denizden Hulusi Sarısoy'a çevrinme



Resim-21: Yıkık bina, Hulusi Sarısoy arkadan ve deniz

10. Ana Kolon: ESKİ DOST KARADENİZ VE RÜZGARA DÖNÜŞ.

Destekleyici kırışler : Tanıdık Rüzgar ve isimleri, anılar ve ölen akrabaları, eski ev ve geriye dönüşü ile ilgili konuşması. Gözyaşı, eski dostu Karadeniz'e içini dökmesi.



Resim-22: Hulusi Sarısoy rüzgarda uçan perdelerin arkasından geçerken



Resim-23: Deniz kenarında rüzgarların yönlerini anlatan Hulusi Sarısoy



Resim-24: Arkada dalgalar ve Hulusi Sarısoy'un yanağındaki gözyaşı

4.2 “Ayancık Gelgitleri Ve Babam” Filminin Yapım Aşamaları

4.2.1 Çekim Öncesi

Çekim öncesi yaşlı karakterimizin hayatının dönüm noktalarını teşkil eden olaylar ve önemli mekânlar tespit edilmiştir. Doğduğu ev ve çevresi, büyüdüğü kasaba, çocukluğu, ilkokulu, eğitim, özelleştirme, göç, çalıştığı kereste fabrikası, yaşadığı şehir ve şu andaki durum vb.

Ayancık ilçesinin; yıllar içinde azalan nüfusu ile değişen toplumsal yapısı, özelleştirilme sonucu kapanan kereste fabrikası ile küçülen ekonomisi incelenmiş ve araştırılmıştır.

4.2.2 Çekim

Çekimler sırasında karakterimiz yönlendirilmemiş onun ilgi duyduğu nesnelere, etkilendiği mekânların doğal halinin yakalanmasına çalışılmıştır. Doğallığı bozmamak için önceden detaylı bir çekim senaryosu yazılmamış, yaşlının şehirdeki dolaşmaları, gürültülü şehir, kalabalıklar arasındaki yalnızlık, yabancılaşan nesnelere, yapay şehir sembolleri olan tabelalar, insan şeklindeki ruhsuz mankenler, metro ve yapay anons sesleri yabancılaştıran şehrin olmazsa olmazları nesnelere, insan kalabalığı ve mekânlar oldukları gibi yansıtılmıştır.

4.2.2.1 Kamera Kullanımı

Kamera, öznel kamera etkisini yaratmak ve takip eden bir insanın bakışını yakalamak amacıyla sabitlenmemiştir. Kamera yaşlıyı bir insan gözü gibi takip ederken onun ilgi duyduğu objelere ve insanlara odaklanmaktadır. Bu arada kaydedilen efekt seslerinin mümkün olduğunca doğal olmasına dikkat edilmiştir.

4.2.3 Çekim Sonrası

4.2.3.1 Kurgu Ön Çalışma

Çekilen görüntüler ve röportajlar deşifre edilmiş, ilgili fotoğraflar, belgeler toplanmıştır.

Belgeselin temellerini taşıyacak olan ana sütunlar ve yerleri belirlenmiştir. Bu taşıyıcı sütunlara göre, diğer geçişleri sağlayacak görüntüler belirlenerek inşa edilecek olan yapının öykülemesi tamamlanmıştır.

4.2.3.2 Kurgu

Yukarıda belirtilen 10 taşıyıcı ana kolon üzerine oturtulan filmin kurgusu bu plana göre gerçekleştirilmiştir. Belgesel filmde, bazen dalgaların şok edici etkisi flashbacklere- geçmiş zamana ya da şimdiki zamana anlık geçişlere neden olurken, bazen de örneğin bir çeşmeden diğer çeşmeye, metrodan trene geçişleri nesnelere işlevsel benzerlikleri sağlamaktadır. Bu geçişi sağlayan görüntüler zamanda geri dönüşlere veya mekândan mekâna geçişlere neden olmaktadır.

Bu belgeselde, kurgunun akıcı bir ritimle süslenmesine ve birbirini takip eden planlardan oluşturulmasına çalışılmıştır. Belgeselin ilk anlarında görülen bağımsız gibi duran planların örneğin mekândan ve konudan ilgisiz duran dalgaların sonunda anlam kazanması gibi.. Filmin sonunda baştan beri denizin dalgalar yoluyla karakterimizi çağırıldığını anlıyoruz. Yani belgeselin olaylar örgüsü ile birdenbire nasıl birbirine bağlandığı ve sonunda bir bütünü nasıl oluşturduğu görülmektedir.

5. “AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM” BELGESELİNİN ÇÖZÜMLEMESİ

5.1 Sahne Çözümlenmeleri

1. SAHNE: KADIKÖY ÇARŞI, KALABALIK İNSANLAR:

Belgeselin ilk planı hayatın aslında uzun ince gidilen bir yolculuk olduğuna işaret eden yürüyen ayaklarla açılır.



Kadıköy çarşısında kalabalıklar içinde yürüyen, oturan, duran yaşlı karakterimizle insanlar arasında bir iletişim yoktur.



Resim-25-26: Hulusi Sartsoy İstanbul'da kalabalıklar içinde yalnız

Bir balon köpüğü ustası balondan dev köpükler yapmaktadır. Bu köpükler “Hayat bir balon köpüğü gibi kısa süre canlı kalır ve uçar sonra patlayarak yok mu olur? sorusunu sordurmaktadır.



Resim-27: Hulusi Sarısoy köpük ustasının yaptığı balonları izlemektedir

Hulusi Sarısoy bu görüntüler üzerine anlatmaya başlar “İstanbul da o zaman İstanbul’du. Sayfiye yeri gibiydi. Bu günkü keşmekeş yoktu. İstanbul yerlileri bir beyefendiydi. Yani o kadar iyi insanlardı. O kadar hürmetlilerdi. Taksiiye binersin, taksiciler ayrı bir eğilir, kapıyı açar. Esnafı ayrı bir teşekkür eder. Lokantaya gidersin gayet güzel karşılarlardı.”



Resim-28: Hulusi Sarısoy kaldırımında motosiklet kullananlara bakmaktadır

MANKENLER VE İNSAN görüntüsü üzerine şehir hayatında insanlarla olan ilişkisinden bahseder yaşlımız “Sokakta konuşacak, muhabbet edecek kimseyi bulamazsın. Kimse kimseyi tanımaz. Tanımıyor da.”

Mankenlerin donuk ve soğuk ifadesi... Mankenlerle karşılıklı bakışma... Mankenlerin aşağılayıcı bakışları ve “şehir insanları da benim gibi” ifadeleri.



Resim-29: Mankenlerin soğuk ifadesi ve arka planda Hulusi Sarısoy



Resim-30-31: Mankenlerin soğuk ifadesi ve arka planda Hulusi Sarısoy



GEÇİŞ 1: DALGA GEÇİŞİ

Geriye dönüş dalgaların kayaya çarpması ile sağlanır.



Resim-32: “Ayancık Gelgitleri ve Babam” filminin dalgalar üzerindeki yazısı

2. SAHNE: AYANCIK ÇARŞI:

Hulusi Bey’i dalgalardan sonra Ayancık Çarşısı’nda buluruz. İstanbul’un tersine, burada insanlar selam vermektedir. İlçenin eski bir evinden aşağıya çevrinme ile bir ayakkabıcı esnafının selam verdiği ve Hulusi Sarısoy’un elini sıkıdığı görülür.



Resim- 33: Ayancık’taki esnafla tokalaşan Hulusi Sarısoy

Aykkabıcı-*Hoş geldin !*
Hulusi Sarısoy-*Eyvallah (Gülen yüzüyle esnaf)*
Aykkabıcı-*Nasılsın abi? İyisin?*
Hulusi Sarısoy-*İyidir, sen nasılsın?*
Aykkabıcı-*İdare ediyoruz işte.*
Hulusi Sarısoy-*Ne var ne yok? Aynı iş.*
Aykkabıcı-*Aynı iş.*



Resim- 34: Ayancık'taki diğer esnafla tokalaşan Hulusi Sarısoy

Berber- *Abi hoş geldin yaa nasılsın?*
Hulusi Sarısoy-*İyidir, sen nasılsın?*
Berber-*Allah'a çok şükür iyiyiz, nasıl olalım?*
Hulusi Sarısoy-*Napıyorsun?*
Berber- *Napalım aynı, devam ediyoruz berberliğe*

(Fonda CHP'nin müziği ve minibüsü geçer. Kasabada seçim öncesi olduğu için partilerin kampanya afişleri bulunmaktadır.)



Resim- 35: Ayancık'taki başka esnaflarla tokalaşan Hulusi Sarısoy

Eski evlerden sokağa dönüş. İki esnafla daha merhabalaşma.

Bir diğer esnaf - Ben Sefa'nın arkadaşım.

Hulusi Sarısoy-*Hangisi?*

Esnaf-*Levent! Hani ayakkabıcı yok muydu Yaşar'ın oğlu?*

Hulusi Sarısoy-*Tamam*



Resim- 36: Ayancık'taki bir dostla selamlaşma

Başka bir dost-*Ben tanımam mı yaa? niye tanımayım?*

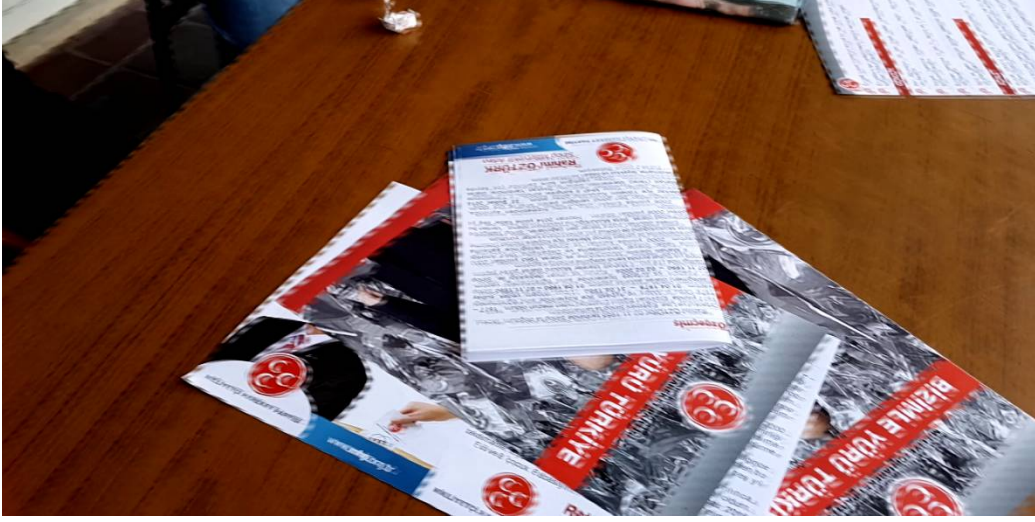
Hulusi Sarısoy-*Sen nasılsın?*

Dost-*İyi be! Sen nasılsın?*

Hulusi Sarısoy-*Valla iyidir, gezmeye geldik.*

3. SANNE: AYANCIK HALİ:

Masadaki MHP afişlerinden yüzlere yukarı çevrinme. Yaşlı karakterimiz Hulusi Sarısoy Kasap Mehmet Ali ile oturmaktadır ve sohbet ilerlemiştir.



Resim- 37: Masadaki MHP afişleri

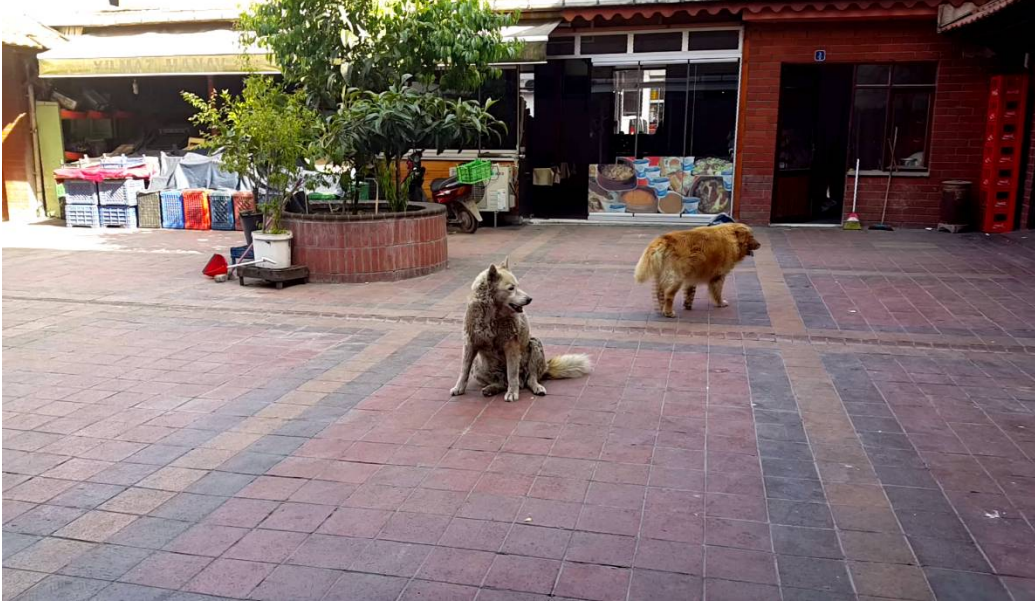
Hulusi Sarısoy-Fabrikayı Özal yedi.

Kasap MEHMET ALİ’NİN sıkın yüzü. –“O yaraları bana hiç açma da, yaralıyım ben o hususta. Bir defa en özlediğim Orman işletmesi. O tren hattı, hava hattı. Bunlar özlenecek tarihe değer bir şey. Ayancık’ın ormanlarında 5000 işçi çalışıyordu o zaman. 5 bin işçi çalışıyordu. Bu 5 bin işçi ne oldu? Nereye gitti? Ayancık nereye göç etti?”



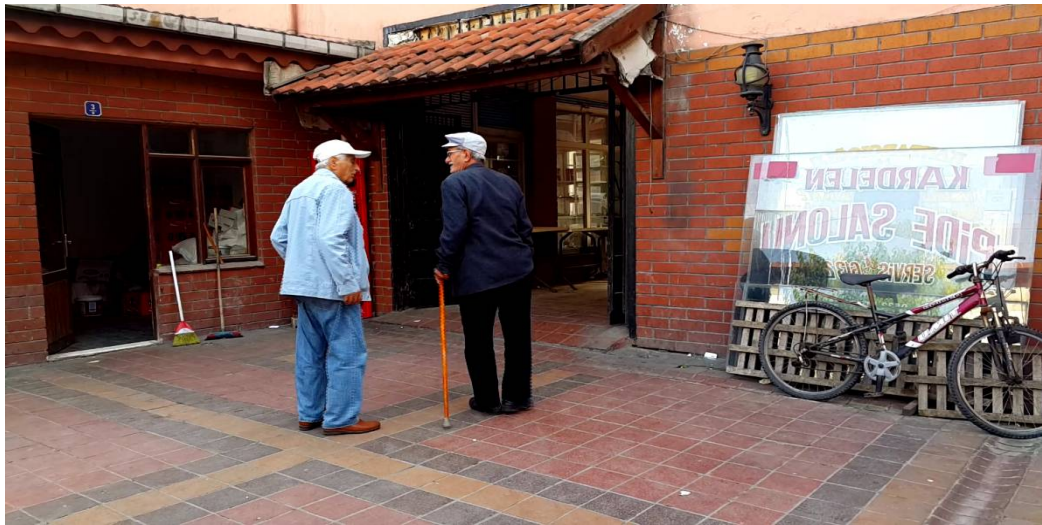
Resim-38: Kasap Mehmet Ali ve Hulusi Sarısoy

Bu ifadelerden ilçeden göç etmeyip kalanların da pek memnun olmadığı onların da değişen sosyal ve ekonomik yapı karşısında mağdur olduğu anlaşılır. Şimdiki Ayancık, Ayancık değildir onlar için? “Ayancık nereye göç etti?” sözünden Ayancık’ı tanıdıkları bildikleri sevdikleri Ayancık’a yaşadığı ilçeye yabancılaştıkları sonucuna varılabilir. Bir sonraki plan da ise başıboş köpekler anlamlıdır. Terk edilen mekânları köpekler basıyor.



Resim-39: İki başı boş köpek

Masadan kalkarlar ve Kasap Mehmet Ali ile konuşarak yürümeye devam ederler.



Resim-40: Kasap Mehmet Ali ve Hulusi Sarısoy

Hulusi Sarısoy görüntülerin üstüne anlatır. O da Ayancık'ın değiştiğinden dostlarının kalmadığından yakınmaktadır

“Ayancık da yarı yarıya olmuş aynı şekilde benim için?? Kaç kişi kalmış? Ben şimdi gidicem orda, sokağa çıkıcam. Mehmet Ali'yi bile gördüm kasap, hem akrabamız, hem kaç senelik dostumuz. O beni tanımadı, ben onu tanımadım. Misal yani unutmuşuz. Tanıdık da pek kimse kalmamış zaten pek.”

GEÇİŞ- 2: DALGA KAYALARI DÖVMEKTEDİR.



Resim-41: Geçiş için kullanılan kayalara çarpan dalgalar

4. SAHNE: ÜSKÜDAR ÇARŞI:

İstanbul minarelerinden bankta tek başına oturan Hulusi Sarısoy'a çevrinme yapılır.



Resim-42: Üsküdar

Üsküdar yazılı bankta uyuyan adamdan bölgenin Üsküdar olduğu anlaşılıyor.



Resim-43: Üsküdar'da bankta uyuyan adam

Çocuğunu hoplatan baba, çocuğun çığlıkları, karakterimizin yalnızlığı.



Resim-44: Üsküdar, çocuk, baba ve Hulusi Sarısoy



Resim-45: Üsküdar ve şehir tabelaları

Burada ruhsuz mankenlerin yerini soğuk tabelalar almıştır.

“Sevgiyle verilen bir kap sudur bazen şefkat.” Ancak insanlara şefkat, şehirde en alt düzeydedir, ya da hiç yoktur. “Su çok güzel gelsenize” Davet vardır, ancak içi boştur.

Banklarda oturan insanlar da sağır gibidir.



Resim-46: Üsküdar ve bankta oturan insanlar

GEÇİŞ-3: ÇEŞME

Çeşme de elini yıkar ve Ayancık'taki çeşmeyi hatırlar.



Resim-47: Üsküdar ve çeşmede elini yıkayan Hulusi Sarısoy

Ayancık'taki Sarıoğlu çeşmesine geçiş yapılır.

5. SAHNE: AYANCIK GİRMAHAL- SARIOĞLU ÇEŞMESİ:



Resim-48: Ayancık'taki çeşmenin kitabesini okuyan Hulusi Sarısoy

Çeşmenin üstündeki kitabeyi okur Hulusi Sarısoy.

“Bu çeşme Sarioğlu cerrah operatör doktor Ali Efendi'nin vasiyeti üzerine 1282-1866 yılında yapılmıştır. Sarioğlu Cerrah Ali Efendi 1830-1865 yılında yaşamış, 35 yaşında veremden ölmüştür.” Hulusi Sarısoy “Cuma yanında mezarı var ya, tıp fakültesinde cerrahmış, hocaymış”

6. SAHNE: MEZARLIK

Eski mezarlıkta dolanır Hulusi Sarısoy -Uzun Ağa ve eşi



Resim-49: Ayancık- Uzunağa'nın mezar taşı

Mezar taşında şöyle yazmaktadır“1293 harbi gazilerinden Sarioğlu Emin Efendi mahdumu Mehmet (Uzun Ağa) Ruhuna Fatiha.”



Resim-50: Ayancık- Hulusi Sarısoy mezarbaşında dua eder

Mezarlıkta atalarının ruhuna dua okur Hulusi Sarısoy. Bu arada belgeselin başından beri yer alan gürültünün yerini muhteşem “kuş sesleri” alır. Şehrin gürültüsü, ilçenin kuş sesleri ile dolu dingin yapısı dikkat çeker böylece.



Resim-51: Ayancık- Dedesinin mezarını gösterir Hulusi Sarısoy

Hulusi Sarısoy-Burası dedemin mezarı.

Bir diğerk mezar taşı yazısı “İstiklal Harbi gazilerinden Mustafa Çavuş Ruhuna Fatıha..”



Ezanla yeni mezarlığa Hulusi Sarısoy’un anası Fatma Sarısoy’un babası Sabri Sarısoy’un mezarına geçilir. Ölüm teması ve hayatın sonuna gönderme yapılır mezarlık sahnelerinde.



Resim-52-53: Ayancık- Hulusi Sarısoy’un yakınlarının mezartaşları

7. SAHNE: ESKİ EV



Resim-54: Eski yanan evlerinin yerini gösteren Hulusi Sarısoy

Evin yanındaki sokaktan “Bizim ev buralarda bir yerdedi. Şimdi kaybolmuş, orman olmuş.” Yolda ilerlemeye devam eder. “Yeri belli değil.”



Resim-55: Ayancık-Girmahal köyünde bir sokak

Evin bulunduğu ormanlık alana girer “Şuralar tarlalarımızdı orman olmuş.” O bölgeler ekilen bağın ve bahçenin orman olması kötü bir şeydir. “Bakin. Hiç burada bir tane ağaç yoktu. Hep meyveydi, tarlaydı.”



Şu ağaçların olduğu yer, işte yanan ev.

Üzülür ve şaşırır uzunca evin olduğu yere bakar. “Hayret ya! ben hiç böyle bir şey tahmin etmiyordum. Burası olduğu gibi gitmiş.”



Resim-56-57: Girmahal'deki yanan evlerinin yerinde dolaşan Hulusi Sarısoy

“Orman olmuş artık. Biz 53'de bıraktık burayı Ayancık'a, merkeze gittik. Kuyunun yanında bağ, bahçeydi buralar. Yukarıda fındık bahçesi.”

8. SAHNE: KÖYLÜLERLE SOHBET:

Eski ahşap bir ev ve plastik doğramalı pencereleri görülür.



Resim-58: Girmahal'deki ahşap bir ev

Köylülerinden kadın– *Benzettim de ben ona dedim. Sen kimsin? diye.*



Resim-59: Girmahal'deki bir akraba

Hulusi Sarısoy – *Burada eski bir ev vardı. Evin yerini gösterir.*

Köydeki kadın – *Bizim ev. Bilmem mi ben onu? Ben oraya gelin geldim.*

Diğer köylülerle karşılaşma
Arabadan inen adam – *Heeee buradayım.*



Hulusi Sarısoy – *İstanbul'daydın*
Arabalı adam – *Yook. İstanbul'dan artık temelli göçtük.*
Hulusi Sarısoy – *İyi*
Kadının misafirperverliği ve sıcaklığı ile bir avuç bezelye uzatır.



Resim-60-61: Girmahal'deki tanıdık ve akrabalar

– *Yaşar Hoşşgeldinn !!!*

Hulusi Sarısoy diğerk adama evlerine nasıl gidildiğini anlatır.

– *Buradan geçiyorduk. Çeşmenin yanından o köprüyü sonradan.*

Buradan bizim burada ev vardı yandı

Adam – *Fırın vardı. Duruyor ama.*

H.S. – *Fırın duruyor.*

9. SAHNE: FIRIN VE YANAN EV:

Hulusi Sarısoy fırın evinin yanında- *“Tarihi fırın, dedemin yapması. Bayramlarda ekseriye yaklıyordu bu fırın. Nokul, fırın ekmeği yapıyordu, somun. Ondan sonra diğerk zamanlarda mısır kurutmak için. Sütli mısırı toplayıp, burada fırın mısırı yapıyordu. Mis gibi kokuyordu, ekmekler yapılırken.”*



Resim-62: Girmahal'deki yanan evden geriye kalan fırın evi

Üzgün ve özlemlerle Hulusi Sarısoy– *Bizim hayatımızdı yaaa!!! Her şeyimizi burada yapıyorduk.”*



Hulusi Sarısoy– “Ev burasıydı, burasıydı”(Ezan okunur)- Avlu direği yapmışlar bunu



Resim-63-64: Girmahal’deki yanan evin alanında dolayan Hulusi Sarısoy

“Çatılar taşlarla örtülürdü ahşap binaların üzeri.” (Kiremit olarak kullanılan yassı taşın görüntüsü gelir ekrana. O da yıllar içinde yosun tutmuştur)



Resim-65: Girmahal'deki yanan evin çatı taşı

“Koskoca evdi. 2, 3, 4 büyük oda vardı. Bir de holleri vardı ki, ara holleri vardı en az 200 metre kare vardır ev. Çocukluğumuz burada geçti”



Resim-66: Girmahal'deki yanan evi anlatan Hulusi Sarısoy

Onunla büyüyen bir ağaca çevrinme yapılır.

“Yazın okul yokken buralarda oynardık. Tarlalarımız vardı yukarıda oralara giderdik. Kışın da okula gider gelirdik.”



Resim-67-68: Eyden kalan ahşap direkler, mahzun kalan fırın görüntüleri





Hulusi Sarısoy'un terk ettiklerine, geçmişine bakan yüzünden ilkokuldaki öğrencilik resmine geçiş yapılır.



Resim-69-70: Hulusi Sarısoy 81 yaşındaki hali ve ilkokuldaki fotoğrafı

Defteri		Çocukun her sene imtihan neticesindeki vaziyeti				Alınan şahadetname veya nakil tasdiknamesinin		Fotoğraf	Mulâhazat (*)
Mektebe kaydolduğu tarih ve sınıf	İd'etipten çıktığı tarih ve sınıf	Sınıf	Ders se- nesi	terfi	Ders se- nesi	İbka	No.	Tarihi	İstecesi
Nasir 4-10-1918 ikinci	Nasir 28.5.1912 sınıf IX	I							
		II	337-339						
		III	337-340						
		IV			1911-12			23/10/1911	Nasir
		V							
1-X-1912		I	337-339						
Birinci	Diploma	II							
		III							
		IV							
		V							
10/IX/1918		I	337-339						
Birinci	Diploma olarak	II	337-340						
		III	337-341						
		IV	337-342						
		V	337-343						
Nakil - bitirilen 2/1/1913 ikinci	Diploma olarak	I	337-339						
		II	337-340						
		III	337-341						
		IV	337-342						
		V	337-343						

Resim-71:Hulusi Sarısoy'un Kurtuluş İlkokulu'ndaki kayıt defteri

10. SAHNE: İLKOKUL

Ekranda siyah beyaz siyah önlüklü bir çocuk fotoğrafı görülür. Arka fonda ip atlayan çocukların sesleri duyulur. Hulusi Bey'in arkasından eski okula girdiği görülür. Kız çocukları arka planda ip atlamaktadır. Ayancık'ta çocuk oyunlarının hala devam etmekte olduğu anlaşılır.



Resim-72:Hulusi Sarısoy Kurtuluş İlkokulu'na girerken

Hulusi Sarısoy bir öğretmen ile okulun bahçesinde konuşmaya başlar:



Resim-73: Kurtuluş İlkokulu Öğretmeni ile Hulusi Sarısoy

“Yağmur yağış, kar kış demeden buraya okula geliyorduk. Gelmezsen dayak vardı. Böyle yol da yoktu. Şuradan doğru (Eliyle gösterir) şu kayadan doğru çıkardık buraya bizim burada başöğretmenimiz vardı. İhsan Önen.”

Bir sonraki planda Hulusi Sarısoy okula doğru ilerlerken görülür. Türk bayrağı okulun önünde dalgalanmaktadır.



Resim-74 : Hulusi Sarısoy okula doğru ilerlerken

Mehmet Akif mi oldu şimdi okulun adı?

Öğretmen – “Mehmet Akif Ersoy İlkokulu”

Hulusi Sarısoy (sitem dolu bir sesle) – “Kurtuluş İlkokulu” daha iyiydi

Resim-75-76: Kurtuluş İlkokulu'nun 1930'lu yıllardaki fotoları



Cumhuriyetin idealleri ile büyüyen öğrencilerin şevk içinde oldukları vurgulanır. Atatürk'ün ilkeleri vurgulanır.





Resim-77: Kurtuluş ilkokulu'nun öğrencileri

Hulusi Sarısoy sınıfın kapısını açıp içeriye girer.

H.S. – *Merhaba çocuklar!!*

Öğrenciler – *Merhaba!!*

H.S. – *Kaçıncı sınıf burası?*

Öğrenciler – *Bir- beş !!*

H.S. – *Aferin. Kaç yaşındasınız?*

Öğrenciler. *11*

H.S. – *Aferin aferin. Bakın 70 sene evvel bende burada okudum. (çocuğun şaşırılmış yüz ifadesi ve yaşlıyı süzmesi) Sizin dedenizim. Siz de benim gibi olacaksınız. Okulunuzu ziyarete geleceksiniz.*

Çocuk – *Sen kaç yaşındasın?*

Hulusi Sarısoy – *81*

Çocuklar – *Oooooooo !!! (şaşıran ifadeleri)*



Resim-78: Kurtuluş ilkokulu'nun öğrencileri ve Hulusi Sarısoy konuşuyor

Hulusi Sarısoy – *İstiklal Marşı* her gün okunuyordu okul açılırken.

Bu cümleden Artık milli marşın her gün okunmadığını anlıyoruz. Şimdiki öğrencilerin okul formasız günlük kıyafetleri ile okula gittikleri de görülmektedir.

Bir sonraki planda, okul defterlerinin karıştırıldığı görülür. Defterdeki çocukluk arkadaşlarına baktığı planların üstünde Hulusi Sarısoy'un şu sözleri duyulur. “*Uzaktan geliyorduk yağmur yağışta üstümüz başımız ıslanmış. Sobada kurunuyorduk. O zaman şartlar çok zordu*”



Resim- 79: Okul sahnesi Hulusi Sarısoy'un öğrencilik fotoğrafı ile biter

**GEÇİŞ-4: KARADENİZ DALGALARINDAN İSTANBUL'UN SAKİN
DALGALARINA GEÇİŞ YAPILIR**



Resim 80-81: Ayancık'ın hırçın dalgaları ve İstanbul'un sakin dalgaları



11. SAHNE: HAYDARPAŞA TREN GARI, ŞEHİR HATLARI



Resim 82: İstanbul Şehir Hatları vapurları

Hulusi Sarısoy Kadıköy'deki iki vapur iskelesinin arasından denize bakmakta ve düşünmektedir. Arka planda İstanbul'un iki simgesi şehir hatları vapurları ve Haydarpaşa Tren Garı yer almaktadır.



Resim 83: Haydarpaşa Tren Garı'nı seyreden Hulusi Sarısoy

12. SAHNE: AYANCIK İSKELESİ

Denizden yine denize yumuşak bir geçişle mekân değiştirilir. Ayancık İskelesi'nden denize bakan Hulusi Sarısoy'a geçilir.



Resim-84: Hulusi Sarısoy Ayancık İskelesi'nden denize bakarken

Hulusi Sarısoy -Eski iskele buradaydı tam. Vapur iki-üç kilometre uzağa demir atardı. Motorlarla vapura binerdik. İnerken de motora binip karaya çıkardık.



Resim-85: Eski Ayancık İskelesi fotoğrafı



Resim-86: Ayancık'ta güneş batışında denize bakan Hulusi Sarısoy

Bir sonraki planda Hulusi Sarısoy'un genel çekimde iskeleye girişi izlenir. Bir sonraki planda bankta tek başına oturduğu ve artık güneşin batmakta olduğu görülür.

GECİS--5: DALGA



Resim-87: Kayalara vuran hırçın dalgalar

13. SAHNE: İSTANBUL METROSU



Resim-88: İstanbul Metrosuna yürüyen Hulusi Sarısoy



Resim-89: Metroda yürüyen merdivenlerden inen Hulusi Sarısoy

Hulusi Sarısoy'un Acıbadem metro istasyonuna yürüyen merdivenlerle inişi görülür. Metro beklemeye başlar. Fonda durağan saat görülür.



Resim-90: Metro Saati sakin ve durağan

Şehirde her şeyin dakikalara bölecek kadar saate ayarlı olduğu vurgulanır. Hulusi Sarısoy'un düşünceleri metronun hızlı ve sesli gelişi ile kesilir.



Resim-91: Perona yaklaşan metro vagonu ve Hulusi Sarısoy

Bir sonraki planda giden metroda Hulusi Sarısoy'un cama yansıyan görüntüsü hızla geçmektedir, sanki bir film şeridi gibi. Zaman gibi hızla akmaktadır.

Cama yansıyan ışıkların Hulusi Sarısoy'un yüzündeki hızlı geçişi anlık flaş efektleri yaratır. Bu arada anons duyulur. Bu ses de mekanik ve soğuktur. Bu arada Hulusi Sarısoy'un cama yansıyan yüz ifadesi metronun hızla geçişi ile sürüklenmeye devam etmektedir. *Anons-Moda tramvay hattına geçecek yolcularımızın Kadıköy istasyonunda inmeleri gerekmektedir.*



Resim-92-93-94: Hızlı metronun camına yansıyan Hulusi Sarısoy'un yüzü

GEÇİŞ-6:GİDEN METRONUN CAMI FLAŞ EFEKTİ İLE

Giden metronun cama yansıyan ışıklarının Hulusi Sarısoy'un yüzünde yarattığı flaş efekti geçmişi düşündüğü algısı yaratır. Zaman tüneli efekti yaratan bu

hızdan ve cama yansıyan flaş etkisinden, Ayancık'taki eskimiş, çürümüş ve sabit bir lokomotifte geçiş yapılır.



Resim-95: Ayancık'taki çürümek üzere olan lokomotif

14. SAHNE: LOKOMOTİF-

Hulusi Sarısoy. Lokomotifte doğru ilerler. “*Bunları babam yapıyordu. Tamirini, bakımını. Babamın eseri bunlar.*” Trenin koluyla oynarken geçmişini hatırlar. Trenin parçalarından ayrıntı çekimleri görülür. “*Bir makinist, bir de ateşçi vardı. Ateşçi arkadan odunları alır atar, öbürü de kumanda ederdi. Ormandan kereste çeken trenlerdi bunlar.*” Trenlerin eski tren fotoları gelir ekrana.



Resim-96: Ayancık'taki çürümek üzere olan lokomotifin iç aksamaları



Resim-97: Ayancık'taki lokomotifin vatman kabinindeki Hulusi Sarısoy



Resim-98: Ayancık'ta 1930'lu yıllarda lokomotif hareket halindeyken

15. SAHNE: KERESTE FABRİKASI

Bir sonraki planda zamanında binlerce işçinin çalıştığı fabrikanın şimdi ıssız ve sessiz olan giriş kapısı gelir. Kapının üstünde “AYORSAN, Ayancık Orman Sanayi” yazısı yer almaktadır.”



Resim-99: Ayancık'taki eski Kereste Fabrikası'nın girişi

Hulusi Sarısoy – “Her şeyini kendisi ürettiyordu. Elektriğini ürettiyordu. Gelen tomruğu biçiyordu. Fırınıyordu, kereste yapıyordu. İhraç ediyordu, piyasaya sürüyordu. Satıyordu. Elektrik üretiliyordu burada makinalar onla çalışıyordu.”

Ekranında fabrikaların olmazsa olmaz sembollerinden büyük bir baca ve fabrikanın yıkık dökük binası belirir. Tomruk biçilen esas fabrikanın yeri yıkık halde durmaktadır. Ancak bu yarı yıkık haliyle geçmişte ne kadar büyük bir fabrika olduğunu simgelemektedir.



Resim-100-101: Ayancık'taki eski Kereste Fabrikası'nın metruk binası ve bina üzerindeki harfler

Binanın üzerindeki eksilmiş ve devrilmiş, yan yatmış, baş aşağı düşmüş harfleri gösteren planlar da oldukça dramatiktir. Zamanla onlar da teker teker yok olmaktadır.



Resim-102-103: Kereste Fabrikası'nın metruk binası üzerindeki harfler





Resim-104: Kereste Fabrikası'nın metruk binası üzerindeki harfler

Kereste Fabrikasının adının harfleri bile kalmayacaktır yakında. Hulusi Sarısoy da harflere hüzünlü bir şekilde bakar.



Resim-105: Kereste Fabrikası'nın metruk binası üzerindeki baş aşağı düşmüş harflere bakan Hulusi Sarısoy

Hulusi Sarısoy içeri girer. Fabrikanın eski iskelesinin fotoğrafı belirir ekranda. Hulusi Sarısoy “Türkiye’nin ve Balkanların en büyük kereste fabrikasıydı burası...” Binanın içinin gösterildiği planlarda, içinde incir ağaçlarının bittiği hangarın bomboş ve yarı çökmüş tavanı görülür.



Resim-106: Kereste Fabrikası’nın eski fotoğrafı



Resim-107: Kereste Fabrikası’nın metruk binası içinde Hulusi Sarısoy

16. SAHNE: RÜZGAR VE MİSAFİRHANE

Denizden kıyıya çevrinerek yıkık dökük fabrika lokalinin yanında yürüyen Hulusi Sarısoy görülür.



Resim-108-109: Kereste Fabrikası'nın yıkık misafirhanesi



Arka fonda denizin olduğu perdeler, kırık camlar, denizin güçlü sesi rüzgar uğultusunun yer aldığı planlar oldukça dramatik etkiler yaratır.



Resim-110-111: Yıkık misafirhanenin rüzgarda uçan perdeleri
ve Hulusi Sarısoy



Denizden açılarak gelen planda Hulusi Sarısoy'un kayaların üzerinde yalnız oturduğu görülür.



Resim-112-113: Deniz kıyısında oturmuş Hulusi Sarısoy rüzgarın yönlerini tarif ederken



“Şimdi bu karayel, yıldız karayel var. Normal karayel var. Tam batıdan Poyraz var.



Resim-114-115: Deniz kıyısında oturmuş Hulusi Sarısoy rüzgarın yönlerini tarif ederken eliyle de gösteriyor





Kuzey rüzgarı tam kuzeyden gelir. Doğu poyraz, Batı poyraz. En soğuk onlar eser. Poyraz.”

Resim-116-117: Deniz kıyısında oturmuş Hulusi Sarısoy rüzgarın yönlerini tarif etmeye devam ederken





Resim-118: Deniz kıyısında oturmuş Hulusi Sarısoy rüzgarın yönlerini tarif etmeye devam ederken



Resim-119 : Deniz kıyısında yürüyen Hulusi Sarısoy arkadan vuran rüzgar

Ondan sonraki planda sahildeki sarı otların üzerinde rüzgarın itici gücüyle yürüdüğü görülür Hulusi Sarısoy'un.

17. SAHNE-FİNAL- BAŞTAN BERİ ÇAĞIRAN DENİZLE BULUŞMA

Etkileyici deniz dalgalarının yer aldığı arka fonda denizin kıyısında oturmuş Hulusi Sarısoy görülür.



Resim-120-121: Kıyıda Hulusi Sarısoy eski günleri ve kaybettiklerini anar



“Ayancık'ta her şey değişmiş. O eski doğal hali olsa, gider kalırım orada yani. Eski ev dursaydı, bir odasını düzeltirdim, orda kalırdım.



Oranın bir doğası vardı. Çeşme yanında yakın. Suyu güzel, etrafında bizim bağımız, bahçemiz, meyvelerimiz vardı. Şimdi hiçbiri kalmamış, bitmiş.”



Resim-122-123 : Kıyıda Hulusi Sarısoy kaybettiklerini anlatırken üzgündür



“Yani büyükannemin, babaannemin hatırası vardı. Dedemi fazla tanımadım, ama dedemin de hatırası var. Kendi anamın, babamın hatırası ayrı, kardeşlerimin ki ayrı. Hepsi anımızda, hatıramızda duruyor.”



Resim-124-125 : Kıyıda Hulusi Sarısoy geçmişi anlatırken üzgündür,
gözlerindeki yaşı siler

Hulusi Sarısoy'un omuzlarından deniz görülür. Arkasını dönmüş denize bakmaktadır.



Yüzünü çevirdiğinde ise gözündeki bir damla gözyaşı dikkati çeker.

Resim-126-127 : Hulusi Sarısoy denize bakar ve gözlerindeki yaşları siler



Dalgalara bakarken yalnız ve üzgündür. Dediği gibi hepsi anısında ve hatırasında kalmıştır. Onları oradan çıkarıp tekrar hayat vermek mümkün değildir. Eski mekân değildir aradığı, aradığı geçmiş zamandır.



Resim-128 : Hulusi Sarısoy dalgalara bakarken yalnız ve üzgündür

6. SONUÇ

Bu belgesel film çalışmasında; bireysel gibi duran her kişinin kendisine özgü hayatının, aslında bir ortak mekâna ve kolektif bir zamana ne kadar bağlı olduğu sonucu çıkarılmaktadır.

Filmde hayatın bir öncekinden devralarak değiştiği ve birinin sonuna diğerinin eklenerek ilerleyen bir döngü olduğu sonucuna varılmaktadır. Mezar planlarıyla son, çocuklarla başlangıç anlatılmaktadır. Aslında tasarlanmış hayatların birbirinin devamı olarak parçalanmaz bir zamanın içinde akmakta olduğu sonucu da çıkarılabilir.

Filmde hayatta daha fazlası aranıldığında zaten sahip olunan “mutluluktan” gittikçe uzaklaşıldığının ve hatta kaybedildiğinin teması da çıkarılmaktadır.

Büyük şehirlerdeki yaşlılar hayatın hızını yakalayamamakta ve gittikçe yalnızlaşmaktadır. Doğduğu topraklara geri dönen 82 yaşındaki Hulusi Sarısoy herkesin, her şeyin ve her mekânın bıraktığı gibi kalmadığını görür.

Belgesel boyunca, hayatın anlamını bulmaya çalışan yaşlımızın aslında kafasındaki sorulara yanıt aramakta olduğunu görmekteyiz. Zamana mı, mekâna mı yabancılaştım? Tanıdık olan mekânlar yıllar içinde neden farklılaştı? İnsanlar mı yabancılaştı? Yoksa ben mi gençliğime yabancılaştım? Yıllar çok hızlı akıyor da ben mi yakalayamıyorum? Zaman mı acımasız olan? Aradığım zamanı bulabilecek miyim? Yoksa hayatın gerçeği bu mu?

Filmin finaline doğru ise Hulusi Sarısoy’un filmin başından beri bulmaya çalıştığı geçmiş zamanı arayışını, “*Hepsi anımızda, hatıramızda duruyor*” sözleri ile artık bitirdiği ve bir sonuca ulaştığı anlaşılmaktadır. Eksik parçalar bulunmuş, yanlış yerdeki parçalar doğru yerine konulmuş, kısaca tüm parçalar yerine oturmuş gibidir.

EKLER

EK 1. Filmin Teknik Özellikleri

Ekipmanlar;

- Kamera - Sony HD Camera
- Ses- Telsiz Yaka mikrofonu ve doğal efekt sesler
- Işık- Doğal Işık
- Kurgu- Edius

EK 2. Filmin Künyesi

Filmin Adı: AYANCIK GELGİTLERİ VE BABAM

Yapım Yılı: 2015

Süresi: 17.28

Hayatından kesitleri anlattığımız kişi: Hulusi Sarısoy

Yönetmen: Neşe Sarısoy Karatay

Danışman: Celal Oktay Yalın

Kameraman: Zafer Karatay

Kurgu: Hakkı Hüseyin Çağlar

Fatih Cantürk

7 Renk Film Stüdyoları

EK 3. Filmin Maliyeti

KURGU 5 Gün	:	2000 TL
KIRTASIYE	:	250 TL
HANDYCAM KAMERA	:	2.800 TL
1 TB USB (DEPOLAMA AYGITI)	:	200 TL
ULAŞIM		
YOL 2 Gün	:	500 TL
YEMEK10 Gün	:	1000 TL
KONAKLAMA-OTEL 4 Gün	:	1000 TL
TOPLAM	:	7.750 TL

EK 4. Takvim

Araştırma ve inceleme süreci	Ocak 1967- Ocak 2015
Danışman ile birlikte düzeltme çalışmaları	Ocak –Mayıs 2015
Çekim süreci/ Ayancık/	Mayıs 2015
İstanbul/	Temmuz-Ağustos 2015
Kurgu ve Renk düzeltme çalışmaları	Ağustos-Eylül 2015
Tez çalışmasının yazılması.	Ağustos 2015
Danışman ile birlikte tez düzeltmeleri	Nisan-Ağustos 2015

EK 5. Geçmiş Çalışmalarım ve Üslup Farkı

Günümüze kadar 100 bölümü aşkın belgesel, yüzlerce televizyon programı yönettim. Belgesellerimde, kameranın tereddütsüz güzel hareketleri ve mükemmel resimler yakalaması önemlidir. Araştırma ve belge toplamanın beslediği bilimsellik olmazsa olmazdır belgesellerimin ve hatta bazen belgeselin çekim ve kurgu sürelerinden daha fazla zaman alır. Aktarılan yanlış bir bilgi, yerinde kullanılmamış bir belge belgeselin bilimselliğine zarar verir ve insanları yanlış yönlendirebilir.

Yoğun araştırmalar sonucu toplanan klasörler dolusu bilgi, konu ile ilgili yüzlerce belge ve fotoğraf, farklı mekânlarda yapılan çekimlerden oluşan binlerce dakikalık görüntü, çok uzun süren biraya getirme çalışmalarını başlatır. Ancak bu bir araya getirme süreci gelişigüzel olmamalı estetik ve sanatsal kayguları taşınmalı ve seyircinin hem aklına, hem duygularına seslenmelidir. Sonuç olarak, bilgileri, belgeleri, görüntüleri, bazen dramatik sahneleri ve röportajları böler, paylaşır ve estetik bir bütün oluşturmaya çalışırım.

Yönetmenliğini yaptığım, “Osmanlı Devleti’nin Doğuşu”(2000), “Fatih ve Fetih”(2003), “Gamalı Haç ile Kızıl Yıldız Arasında”(2006) ve son olarak “Kırımoğlu- Bir Halkın Mücadelesi” adlı belgesellerim dramatik belgesel-film olarak hazırlanmıştır.

Ancak çoğu belgeselimde, “Avrupa’da Müslümanlar “ belgeseli haricinde bir hayat hikayesi değil, tarihsel bir süreci ve toplumsal bir olayı konu edindim. Araştırmalarla destekleyerek, önceden planlayarak ve estetik dokunuşlu bilimsel bir üslupta hazırlamaya çalıştım çoğu belgeselimi. Sedat Cereci’de belgesel filmi şöyle tanımlamaktadır.

“Bilimin gereği olan “belgeleme”, sanatın geleneği olan “estetik” ve filmin gereği olan “kurgu” belgesel filmin bir araya getirip bütünleştirdiği unsurlardır.

Belgeleme, hayatın gerçek yanını; estetik, hayatın güzel yanını, kurgu da hayatın düzenini ifade eder.¹⁶

¹⁶Sedat Cereci , Belgesel film, Şule Yayınları- İstanbul, Aralık 1997, s. 9

Aslında tabii ki her şey planlanamıyor. Gerçek hayata kamerayı tuttuğumuzda ve gerçek insanları konu edindiğimizde durum tamamen farklılaşıyor. Şimdiye kadar yaptığım röportajlarda binlerce kişinin hayat hikayesini ve hayata dair yorumlarını dinlerken olsun, her ne kadar nesnel görünmek istemelerine rağmen bilim adamlarının anlatımları sırasında olsun gözlerde oluşan o duyguyu yakalıyordum. Bu anların, duyguların belgeselin küçük temalar halinde de olsa alt kodlar olarak görünmesine izin veriyor ve kesmiyordum. Çünkü görüntülediğim insanlar aktör değil gerçek karakterlerdi. Onların o bakışlarının, vücut dillerinin belgesellerime küçük renkler katmasına izin veriyordum. Ancak aklını kullanmak istemeyen insanların aklını kullanmak istemeyenlere hazırladığı duygu sömürücülüğünden ibaret belgesellerden hiç hoşlanmadım. O yüzden duygusal sahneleri, abartmadan gerçeğe ve bilgiye katkı sağlaması amacıyla dozunda kullanmaya gayret ettim.

Bu filmde de farklı bir çalışma metodu izleyerek tümüyle doğal halleriyle insanları ve mekânları belgeselleştirmeye çalıştım. İşte bu doğallığı yakalamak amacıyla hazırladığım, “*Ayancık Gelgitleri ve Babam*” adını verdiğim bu belgeselde üslup değiştirerek hayatın rastlantısallığını, doğallığını ve gelişigüzelliğini yansıtabilmeye çalıştım.

İnsanların bazıları her şeyi önceden planladıklarını iddia eder. Aslında gerçek anlamda hiçbir şey planlamak mümkün değildir. Dinlenmek için denizi seyretmeye giderseniz ya da ormana giderseniz ama orada atılmış bir pet şişe ya da bir çöp parçası, egzozu patlamış bir arabanın kirli dumanıyla çıkardığı gürültü bir anda duygusal değişime uğratar insanı. Çekimleri küçük planlarla tasarlamadım. Amacım tasarlanmış hayatların yalınlık içindeki “gerçek bütünlüğünü” göstermekti.

KAYNAKÇA

KİTAP

- Cereci, Sedat, “Belgesel film”, Şule Yayınları- İstanbul, Aralık 1997
- Yalın, Celal Oktay “ Sinema-Gerçek: Hakikatın Sineması Ya Da Sinemanın Hakikati”, (Sinema Kuramları – 2 / Beyazperdeyi Aydınlatan Kuramlar)”. İstanbul, Su Yayınları, 2013
- Gündeş Simten “Belgesel Filmin Yapısal Gelişimi, Türkiye’ye Yansıması”, Alfa 1998
- Rabiger, Michael, “Directing The Documentary” (fourth edition) Burlington: Focall Press, 2004
- Nichols Bill, Introduction to Documentary, Bloomington: Indiana University Press, 2001
- Barsam, Richard M. " The Nonfiction film İdea First Principles of Documentary" İndiana University Press, Bloomington and Indianapolis, 1972

BELGESEL

- Sarısoy Karatay, Neşe, “Ayancık’a Bir Tutam Temre Otu” –Yapımcı Yönetmen ve Metin Yazarı Neşe Sarısoy Karatay, TRT,2002

İNTERNET

- Moore, Michael ,Michael Moore's 13 Rules for Making Documentary Films Makalesi- By Michael Moore | Indiewire, Eylül 10, 2014 at 1:59PM, <http://www.indiewire.com/article/michael-moores-13-rules-for-makingdocumentary-films-20140910>
- https://en.wikipedia.org/wiki/John_GriersonJohn Grierson, ([Robert Flaherty](#)'s film *Moana* (1926) in the *New York Sun* (8 February 1926

- A sinema, Belgesel nedir: asinema.wordpress.com/2007/07/12/belgesel-nedir

SÖZLÜK

- Türkçe Sözlük, TDK Yayınları -2011, 2800 s.,

KİTAP ALBÜM

- Fotoğraflarla Ayancık Albümü ve Tarihçesi, Ayancık Belediyesi

ÖZGEÇMİŞ

Ayancık'ta doğdum. İlk ve ortaokulu Ayancık'ta okudum. 1989 yılında İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo-TV bölümünü bitirdim. 1989 yılında staja başladığım TRT'de, halen Yönetmen ve Yapımcı olarak çalışmaktayım.

Yayınlanmış Kitabım: GAMALI HAÇ İLE KIZIL YILDIZ ARASINDA-
Sinemis,2011

Filmografim:

- 2015 **KUR'AN COĞRAFYASI-** Yönetmen-Yapımcı-4 Bl.-Hazırlık Aşamasında
2014-2015 **HALİL İNALCIK İLE TARİH SOHBETLERİ-**27 Bl.
2013 **KIRIMOĞLU BELGESELİ-** Belgesel- Yönetmen- -9 Bl.
2011 **CENGİZ DAĞCI –** Yapımcı
2009 **GÖÇ DOĞUYA-** Belgesel- Yönetmen ve Yapımcı- Metin Yazarı-
2010 Eskişehir Film Festivali, Gösterim.
2007 **ÖZÜ TÜRK-** Belgesel - Yönetmen-Yapımcı-Metin Yazarı-7 bölüm
Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Sedat Simavi Ödülleri Televizyon Ödülü.
2007 **AVRUPA'DA MÜSLÜMANLAR-** Belgesel- Yönetmen-Yapımcı
EBU -Avrupa Yayın Birliği ile Ortak Proje.
15 Avrupa ülkesinde gösterim.
2006 **GAMALI HAÇ İLE KIZILYILDIZ ARASINDA-** Dramatik Belgesel-
Yönetmen-Yapımcı-Metin Yazarı 8 Bl.
2004 **İSMAİL BEY GASPIRALI** Yapımcı- 4 Bl.
İstek Vakfi- Bilge Kaan Okulları tarafından Yılın Belgeseli-2004
2002 **AYANCIK'A BİR TUTAM TEMRE OTU-**Belgesel- Yönetmen- Yap.- Metin
Yaz. 3 Bl.
Polonya . Adam Mickiewicza Üniversitesinde gösterim-2006
2003- **FATİH VE FETİH** Dramatik Belgesel –Yönetmen-Yapımcı-Metin Yazarı
2000 **OSMANLI DEVLETİ'NİN DOĞUŞU-**Dramatik Belgesel-Yönetmen-
Yapımcı-9 Bl.
Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Sedat Simavi Ödülleri Televizyon Ödülü.
Radyo TV gazetecileri Derneği Yılın Belgeseli Ödülü
Ankara Film Festivali Gösterim,2000

- 1999 **HALİL İNALCIK İLE SÖZLÜ TARİH** –Yönt-Yapımcı-Belgesel -50 Bl.
1999 **ARŞİVDEKİ OSMANLI HAZİNELERİ**-Yönetmen- Dram. Belgesel-3 Bl.
1995 -1999 **TÜKETİCİ DÜNYASI**- Yönetmen- Haftalık-.140 Bl.
1999 yılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketici Ödülü
1999 Yılı Tüm Tüketicileri Koruma Derneği Yılın Tüketici Prog.Ödülü
1994 -1995 **PORTAKAL YOKUŞU**-Drama Bölüm. Yönetmeni- Magazin- Aktüel

DİĞER BELGESELLER VE TV PROGRAMLARI

- 1994 **KIRIM BELGESELİ** - Belgesel- Yrd. Yönetmen- 6 Bl
1991 **KINALI KOÇUM SÜRME Lİ KOYUNUM** -Kültür Belg.Yard. Yönt- 6 Bl.
1990-1991 **GÖRÜNÜM** -Magazin-Aktüel Program-Yard. Yönetmen- 19 Bl.
1990 **BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU**-Yönt.Yard-.Belgesel
1990 **PREVEZE DENİZ ZAFERİ**-Yönt. Yard- Belgesel
1989 **İŞTE EVİMİZ İŞTE İŞİMİZ**-Yönt.Yard.-Belgesel-6 Bl.